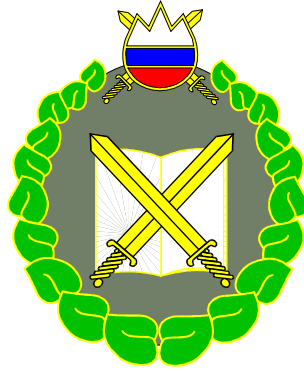

**ŠOLA ZA ČASTNIKE
XIX. GENERACIJA
SPECIALIZACIJA PEHOTE**

Zaključna naloga

**MOTORIZIRAN VOD 8x8 PRI NAPADU NA VEČNADSTROPNO
ZGRADBO**

Kandidat: vvod. Damjan Slivečka

Mentor: ppk. Viljem Šolar

Ljubljana, september 2008

POVZETEK

Skozi zgodovino so se naseljena območja pojavljala kot ključen element pri osvajanju prostora ter premagovanju nasprotnikov. Gravitacija moči naroda je ponavadi v mestnem okolju, zato je poznavanje bojevanja v urbanih središčih ključnega pomena pri zagotovitvi uspeha.

Danes se pri izvajanju operacij kriznega odzivanja (OKO), v katerih sodeluje tudi slovenska vojska, pojavljajo elementi bojevanja v naselju, poseben vpliv na to bojevanje pa ima civilno prebivalstvo, ki to delo opravi še težavnejše. Tako se današnje operacije v urbanem okolju ne razlikujejo dosti od preteklih, ostale so brutalne ter osebne, pehota pa staja kljub razvoju novih tehnologij edina, ki lahko zagotovi nadzor nad terenom.

V OKO sodelujejo različne vojske z različnimi enotami, njihovi postopki na ravni manjših taktičnih enot so si različni, vendar pa imajo vsi postopki enake temelje in izhodišča. Nekaj od osnov bojevanja bom predstavil v zaključni nalogi, naloga vsakega poveljnika pa je, da izdela svoj standardni operativni postopek (SOP), ga preizkusi na usposabljanjih, dopolni ter uporabi pri izvajanju nalog.

Tako se pri bojevanju na ravni manjših enot, kot je motoriziran vod, naslanjamo na taktične SOP-je (TSOP), katerega bom predstavil v zaključku naloge. Ti SOP-ji nam olajšajo nekatere odločitve in postopke, predvsem pa nam omogočijo pridobivanje na času.

Ključne besede: boj v naselju, načrtovanje, dejavniki, napad, čiščenje, SOP

SUMMARY

Operations in urban terrain are through the history one of the key elements in how to destroy enemy's centers of gravity. Knowing the art of fighting in built up area (FIBUA) is significant in defeating the enemy.

Now day's Slovenian army is operating in peace support operations (PSO) as well. In PSO we are facing the elements of FIBUA with the special and significant influence of civilian population. Urban operations stayed brutal and personal and despite the new technology only infantry can gain control over the occupied area.

There are many nations operating in PSO with diverse units, their procedures on small units level are kindly different, but with the same fundamentals. Few of those fundamentals are presented in the following work. Every unit leader is challenged to make its own Special Operation Procedure (SOP), try it on exercises, make corrections and use it in real live situations.

SOP's are basic documents of small units, like motorized platoon, they make procedures and decisions easier and what is more important faster.

Key words: urban operations, planning, requirements, offence, clearing, SOP

KAZALO

POVZETEK	2
SUMMARY	3
KAZALO	4
1. UVOD	5
2. SODOBEN BOJ V NASELJU	6
2.1. Pomembnost ter lastnosti naselij	6
2.2. Zgradba tipičnih naseljenih območij (MCWP 3-35.3, 1-7)	7
2.3. Lastnosti ter značilnosti naselij	8
2.4. Sodobni boji v urbanem naselju, analiza bojov v naselju	12
3. NAČRTOVANJE BOJA V NASELJU	13
3.1. Kriteriji načrtovanja	13
3.2. Karakteristike LKOV/SKOV v naselju	16
3.3. Ofenzivna delovanja	17
3.3.1. Hitri napadi	17
3.3.2. Pripravljeni napadi	18
3.4. Dejavniki boja v naselju	18
3.5. Bojevanje v naselju v razmerah slabe vidljivosti (MCWP 3-35.3, App. H, 3)	22
4. NAPAD VODA NA STAVBO	23
4.1. Naloge voda v boju v naselju	23
4.2. Organiziranost motoriziranega voda	25
4.3. Izvedba taktičnega premika	28
4.3.1. Čiščenje podzemnih objektov (MCWP 3-35.3, App. E)	28
4.3.2. Tehnike izvidovanja podzemlja (MCWP 3-35.3, App. E)	29
4.4. Izolacija objekta ali zgradbe	31
4.5. Premik do objekta	31
4.5.1. Premik ognjene skupine	31
4.5.2. Prečkanje odprtih območij	32
4.5.3. Pravilna uporaba vhodnih vrat	33
4.5.4. Premagovanje zidu	34
4.5.5. Gibanje okrog vogalov	34
4.5.6. Gibanje mimo oken ter odprtin	35
4.6. Načini vstopa v objekt	35
4.7. Vstop in čiščenje zgradbe (FM 3-21.9, 6-29)	37
4.7.1. Osnove čiščenja zgradbe	37
4.7.2. Tehnike čiščenja prostorov	38
5. SOP NAPAD VODA NA VEČNADSTROPNO ZGRADBO	43
7. ZAKLJUČEK	48
LITERATURA	49
IZJAVA O AVTORSTVU	50

1. UVOD

Izhodišče naloge

Slovenska vojska se vse pogosteje vključuje v operacije kriznega odzivanja (OKO). V prihodnje bomo verjetno prevzeli naloge z večjo stopnjo tveganja in ena izmed težavnejših nalog današnjega bojevanja, pa tudi OKO, je delovanje v naselju. Enote usposobljene za delovanje v naselju bodo lahko poleg bojnih delovanj delovale tudi v OKO, spremenila se bodo edino pravila bojnega delovanja (rules of engagement-ROE). Prav tako se v OKO uporabljajo oklepljena vozila pehote (lahko/srednje kolesno oklepno vozilo-LKOV/SKOV), ki so zaradi premičnosti ter stroškov vzdrževanja primernejša za izvajanje nalog v OKO. Obenem pa imajo ta vozila svoje slabosti, ki jih je potrebno upoštevati, še posebej v nalogah v naseljenem območju.

Slovenska vojska se je odločila za opremljanje motoriziranih bataljonov z novo oborožitvijo ter opremo in glede na prihodnjo sestavo motoriziranega voda bom v tej nalogi predstavil organiziranost voda pri napadu na zgradbo.

Cilj naloge

Pri pregledovanju literature sem naletel na veliko število le te, različni avtorji predstavljajo iste stvari na podobne načine. Tako bo tudi ta naloga izveček nekaterih temeljev bojevanja v naselju, katerim sem dodal tematike, kot je patroljiranje v podzemlju, ki do sedaj niso bile opisane v kakšnem prevodu ali delu. Na podlagi tega znanja ter nekaterih izkušenj sem v zaključku izdelal SOP motoriziranega voda pri napadu na večnadstropno zgradbo, ki pa ni preizkušen z enoto in bo kot takšen prav gotovo deležen sprememb.

Metode dela

Pri zaključni nalogi je bila uporabljena metoda analize vsebin in informacij, pridobljenih na podlagi različne literature, razgovorov in spoznanj različnih pogledov na obravnavan problem, kot tudi na podlagi lastnih izkušenj.

Struktura naloge

Naloga je sestavljena iz šestih delov. Poleg uvoda na začetku v drugem poglavju predstavim temelje boja v naselju. Nato predstavim strukturo naseljenih območij, lastnosti in značilnosti le teh ter analizo sodobnih bojev. V tretjem poglavju so obdelani aspekti načrtovanja ter dejavniki boja v naselju. Najobširnejše je četrto poglavje, v katerem opišem napad voda na stavbo z metodami približevanja, vstopa, gibanja ter čiščenja objekta. Na zaključku v šestem poglavju izdelam SOP napad voda ter SOP označevanja po NATO standardu. Zadnji poglavji sta namenjeni zaključku, literaturi ter izjavi o avtorstvu.

2. SODOBEN BOJ V NASELJU

2.1. Pomembnost ter lastnosti naselij

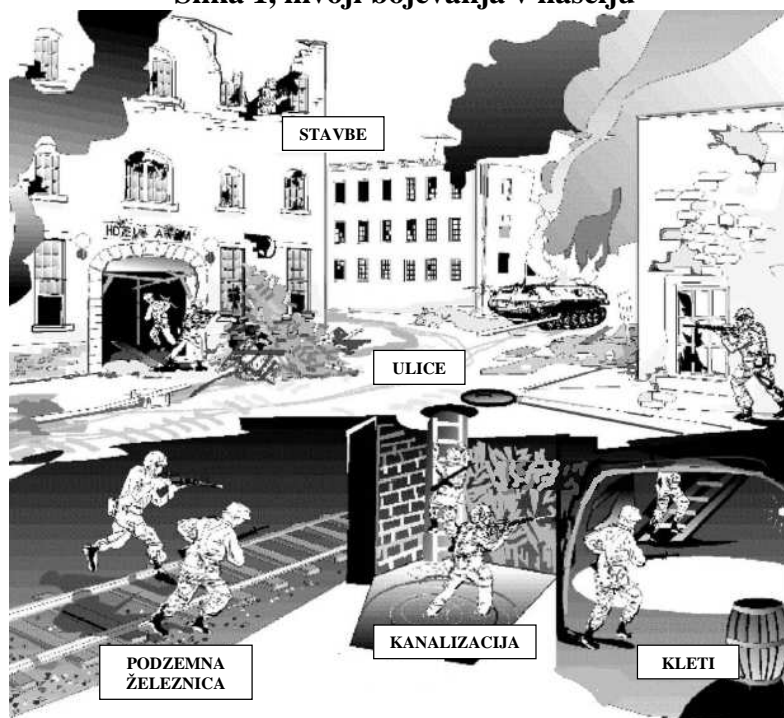
Kompleksnost ter zapletenost naseljenih območij nakaže sestavljenost naseljenih območij iz območij v katerih prevladujejo zgrajene konstrukcije ter predelov značilnih za naravne pokrajine. Takšno okolje posledično vpliva na izvajanje bojnih delovanj v takšnem področju.

a. Mesta so centri finančne, politične, ekonomske, logistične, industrijske, komunikacijske ter kulturne moči. Zaradi psihološkega, političnega, logističnega pomena je nadzor nad mesti odločal o izidu mnogih bitk.

b. Številnost smeri delovanja ponujajo napadalcu ter branitelju možnosti izbire. Bojišče je razdeljeno na štiri nivoje, bojevanje pa največkrat poteka na vseh nivojih hkrati:

- Zgradbe
- Ulice
- Podzemlje
- Zrak

Slika 1, nivoji bojevanja v naselju

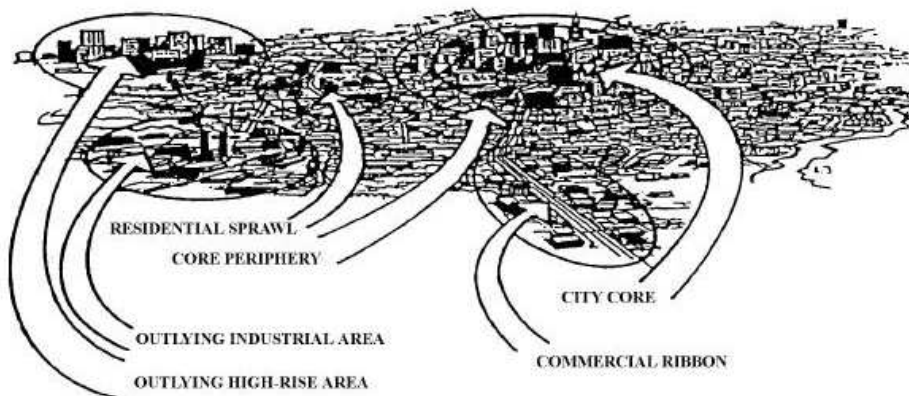

Vir : FM 3-21.9, 6-19

2.2. Zgradba tipičnih naseljenih območij (MCWP 3-35.3, 1-7)

Tipično urbano območje je sestavljeno iz mestnega jedra, nakupovalnega območja, jedra predmestja, bivalnega območja, industrijskega območja, predmestja z visokimi stavbami. Vsako od teh območij ima svoje značilnosti, ki jih je potrebno upoštevati.

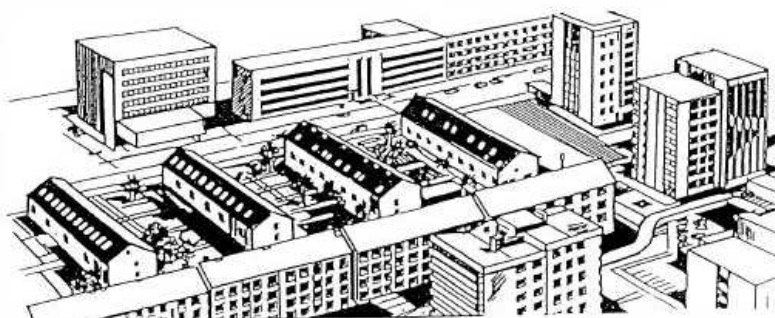
Sika 2, tipično urbano območje

Vir: MCWP 3-35.3, 1-5

a. Mestna jedra so zgodovinsko različna. V starejših so zgradbe grajene bližje ter nižje, v novejših pa so zgradbe lahko višje, med njimi pa je več prostora.

Slika 3, novejša mestno jedro

Vir: MCWP 3-35.3, 1-5

b. Nakupovalno območje je sestavljeno iz trgovin ter restavracij, ki so zgrajene na obeh straneh ulic. Ponavadi so ulice široke najmanj 25 metrov, stavbe pa so 2-3 nadstropne, največkrat eno nadstropje višje kot stavbe za njimi.

c. Predmestna jedra največkrat sestavljajo 12-20 metrov široke ulice z dotikajočimi stavbami iz opek. V manjših mestih je višina teh stavb 2-3 nadstropja, v večjih pa 5-10 nadstropij.

Slika 4, predmestno jedro

Vir: MCWP 3-35.3, 1-6

d. Bivalno območje je povečini zgrajeno iz nizkih 1-3 nadstropnih hiš, ki si brez posebnega pravila sledijo vzdolž cest, med njimi pa so številna manjša odprta območja.

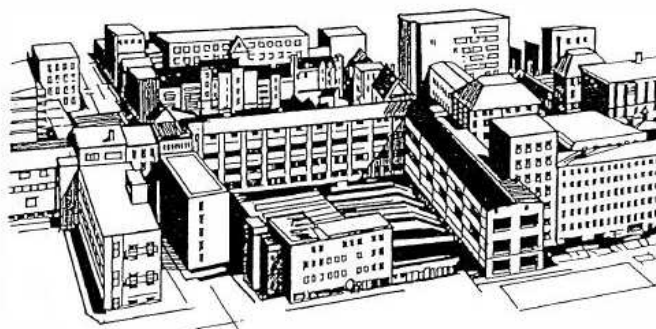
Slika 5, bivalno območje

Vir: MCWP 3-35.3, 1-7

e. Industrijska območja so ponavadi zgrajena iz različnim materialov ter konstrukcij, odvisno od dejavnosti ter proizvodnje. Največkrat so stavbe visoke do 5 nadstropij.

Slika 6, industrijska območja

Vir: MCWP 3-35.3, 1-7

f. Predmestja z visokimi stavbami imajo pogosto značilnosti mestnih jeder, z to razliko, da so zgradbe moderne ter tehnološko dovršene. Zgradbe so ponavadi večnadstropne z veliko prostora med njimi.

2.3. Lastnosti ter značilnosti naselij

Glede na to, da je poudarek pri bojevanju v urbanih območjih predvsem na enotah nižjih nivojev, se pravi na nivoju voda in oddelka (pod okriljem čete) je še kako potrebno, da poveljniki oddelkov in vodov dobro poznajo karakteristike in posebnosti, ki se pojavljajo pri tovrstnem delovanju. Te značilnosti so (Povzeto po: Infantry Tactical Doctrine – Infantry platoon tactics (6-21 do 6-23); British Royal Army, 1999):

Manever

- Možnost manevriranja je zmanjšana, vendar obenem dopušča lažjo infiltracijo ter lažji obhod.
- Spopadi, lahko potekajo na treh oziroma štirih ravneh, na ulicah, nad zemljo, na primer na strehah stavb ali v zgradbah, pod zemljo, denimo v kanalizacijah ali sistemih podzemne železnice ter v zraku.

Opazovanje in ognjeno delovanje

- Znotraj objektov se orožje na račun varnosti in presenečenja pomakne v notranjost s tem pa se tudi zmanjša ognjeno ter vidno polje.
- Opazovanje ni tako omejeno na ulicah in na odprtem prostoru, kot so recimo parki in trgi. Tako napadalec kot tudi branilec bosta taka področja zavarovala z ognjem.
- Direktna ognjena podpora mora biti dovolj blizu, da lahko dobro podpira napadalca.
- Kritje drug drugega je zelo oteženo.
- Kontrola nad enoto je zelo otežena in je zelo odvisna od sposobnosti, samoiniciativnosti ter izkušenj poveljnikov nižjih enot.

Zaščita pred opazovanjem in ognjem

- Naselje omogoča odlično zaščito in maskiranje za oba, tako napadalca kot branilca, vendar ima branilec prednost, ker se mora napadalec pri premiku skozi naselje izpostaviti.
- Učinkovitost zaščite je predvsem odvisna od gostote zgradb na nekem območju, ter od strukture materialov iz katerih je zgradba zgrajena. Zgradbe zgrajene iz ne trdnih materialov se zlahka uničijo, zgradbe zgrajene iz gorljivih materialih, pa lahko postanejo smrtna past za tiste, ki jih uporabljajo.
- Zgradbe zgrajene iz težkih materialov in železobetona so prava izbira zaščite, ki pa prav tako ni neuničljiva.

Lociranje sovražnika

- Napadalec ima velike težave pri odkrivanju sovražnikovih ognjenih položajev, kajti večina orožja je pomaknjena v notranjost prostorov proč od oken in vrat. V mnogih primerih bo branilec streljal iz majhnih lukenj, ki se zlahka zamaskirajo in jih je zelo težko odkriti.
- Odkrivanje je oteženo tudi zaradi prahu, ki se pri takih bojih vzdiguje in lahko ostane v zraku dalj časa.
- Jakosti zvoka so zelo visoke, poleg tega so moteči odmevi med zgradbami in ulicami.
- Ko odkrijemo ognjeni položaj sovražnika se nam pojavi težava, kako ga locirati. V takih pogojih je ena od rešitev označevanje z označevalnimi naboji.

Bližinski boj

- Bojevanje poteka na zelo kratkih razdaljah. Sovražnik se bo lahko nahajal v nasprotni ulici, nasprotni zgradbi ali pa v nasprotni sobi.
- Pri odločnem branitelju se lahko pričakuje tudi boj mož na moža.

Ostrostrelci

- Izkušnje iz preteklosti nam kažejo, da se lahka protioklepna orožja lahko odlično uporabljajo za boj proti ostrostrelcem, so zelo natančna, imajo prebojno moč in so dovolj uničujoča da uničijo prostor, kjer se predvideva da se nahaja sovražnikov ostrostrelec.

Vozila

- Gibanje vozil je omejeno zaradi poti, cest ter ostalih komunikacij, ki se zaradi posledic bojev dobesedno zbršejo in jih je potrebno najprej očistiti.
- Oklepnikom bližina zgradb lahko prepreči polno gibanje kupole in jim s tem omeji ognjeno delovanje. Prav tako elevacijski kot osnovnega orožja velikokrat ne more doseči zgornjih nadstropij višjih zgradb.
- Ranljivost na protioklepna orožja kratkega dosega, predvsem so to tista orožja, ki so nezahtevna za uporabnika.
- Oklepniki morajo biti ves čas zaprti, da bi se izognili žrtvam zaradi delovanja ostrostrelcev.
- Ves čas morajo imeti podporo in zaščito pehote.

Delovanje enot za ognjeno podporo

- Artilerija je v podpiranju bojevanja v naselju precej omejena, vendar je lahko v določenih primerih zelo učinkovita.
- Oklepniki lahko zelo učinkovito nudijo bližnjo ognjeno podporo.
- Uporaba inženirskih enot je lahko zelo učinkovita v vseh fazah boja v naselju in se jih lahko uporabi za svetovanje poveljnikom na vseh nivojih.

Zveze

- Učinkovitost radijskih zvez bo zaradi zgradb zelo omejena, zato je potrebno repetitorje ter antene namestiti na najvišje zgradbe.
- Za signaliziranje se uporabljajo priročna sredstva, kot so svetilke, zastavice, bakle kot tudi kurirji in celo javno telefonsko omrežje.

Civilno prebivalstvo

Vzpostaviti in vzdrževati je treba čvrsto sodelovanje med civilno oblastjo, teritorialnimi poveljstvi in poveljniki sil. V okviru omejenih razpoložljivih virov in glede na svojo nalogo mora poveljnik zagotoviti ali nuditi naslednjo pomoč:

- usklajevanje načrtov evakuacije civilistov;
- zagotovitev humanitarne pomoči;
- usklajevanje s civilnimi organizacijami glede postopkov z razseljenimi osebami;
- pomoč pri pogajanjih z organi države gostiteljice;
- svetovanje pri analizi ciljev, da bi se izognili nenamerni stranski škodi;
- zaščita pred neposrednimi učinki vojaških delovanj in
- vzdrževanje bistvenih javnih služb.

Razdejanje bojišča

Razdejanje povzročeno z zračnim napadom ali artilerijskim in minometnim ognjem bo verjetno povzročilo takšno razdejanje, da bo zelo oviralo manever predvsem enotam, ki bodo v napadu.

RKB zaščita

Urbana področja zagotavljajo večjo zaščito pred radiološkimi in blažjimi oblikami kemičnega orožja, vendar kljub temu ostaja težava z radioaktivnimi padavinami ter s težjimi oblikami kemičnih strupov, ki se bodo zadrževali po kletnih prostorih in podzemeljskem območju kot so podzemne železnice, podzemne garaže itd.

Bojne zaloge

Potrebe po zalogah, predvsem po strelivu ter materialno tehničnih sredstev (MTS), so v operacijah v naselju znatno višje.

Žrtve

Oskrba in evakuacija ranjenih je v naseljenem območju otežena. Lokacije ranjencev morajo biti označene, prav tako tudi varne poti za evakuacijo. Bistvenega pomena je čimprejšnje nudenje prve pomoči.

Posebne okoliščine bojnega delovanja v naselju narekujejo naslednje omejitve (Povzeto po: Bojno delovanje 2006, 178):

Cone opazovanja in ognja

Ognjene položaje v obrambi je treba skrbno izbrati ter s tem ustvariti prednost zaradi omejenega opazovanja in razpoložljivih ognjenih con.

Informacije

Podrobno poznavanje območja daje prednost branilcu. Takšne informacije mora napadalec šele pridobiti.

Prikritost

Položaje je težko ugotoviti, težko je oceniti moč in predvideti namere sovražnika. Opazovalnice izza položajev so zelo pomembne.

Premik

Možnost premika je na splošno zelo omejena. Več zgradb je uničenih, več kritja ima na voljo branilec in težje je napredovanje napadalca. Razvoj bitke je zelo počasen.

Uporaba orožij

Intenzivno se uporabljajo orožja za bojevanje na kratkih razdaljah in ročne bombe. V nekaterih primerih obstajajo težave pri uporabi orožij, ki za seboj povzročajo udarni val. Težko je doseči vzajemno podporo podpornega ognja. Omejena je uporaba orožij za posredno delovanje in tankov, razen v bolj odprtih predelih.

Ogenj

Glede na konstrukcije je treba razmisliti o možnosti požarov. V ta namen lahko napadalec načrtno povzroči ogenj v zgradbi, v kateri je branilec.

Stres

Bojevanje na ulicah je fizično in psihično izčrpavajoče. Uspeh se meri v metrih, zgradba za zgradbo. V teh okoliščinah je veliko odvisno od iniciative ter voditeljstva na nižjih ravneh poveljevanja. Vzdrževanje bojne učinkovitosti narekuje pogosto zamenjavo enot v stiku.

2.4. Sodobni boji v urbanem naselju, analiza bojev v naselju

Analiziranje sodobnega boja v naselju v 20. stoletju poda zaključke, ki jih je potrebno upoštevati pri načrtovanju ter izvajanju boja v naseljenem območju. Upoštevati moramo možnosti manevra ter sobojevanja z različnimi rodovi, prav tako pa analiza sodobnih bitk poda naslednje zaključke (MCWP 3-35.3, 1-21):

- Bojevanje v naselju je za pehotne enote intenzivno ter izčrpavajoče.
- Strateška, operativna in taktična raven se ne prekrivata temveč ima lahko taktična odločitev operativne ali celo strateške posledice.
- Poveljniki na vseh ravneh se morajo zavedati pomembnosti prisotnosti medijev, ki lahko ključno vplivajo na izvedbo naloge.
- Potrebno je upoštevati možnosti manevra ter le te po možnosti izkoristiti.
- Obveščevalna dejavnost je ključnega pomena pri doseganju uspeha v bojevanju v naseljenem območju.
- Presenečenje nam zagotavlja mnogokratnik uspeha.
- Oklep, artilerija ter letalska podpora sta učinkovita v pred naseljenih območjih z namenom izolacije ter preprečitve uvajanja okrepitev.
- Oklepne enote, ki delujejo v naseljenem območju morajo biti varovane z pehotnimi enotami.
- Artilerijske enote so lahko z direktno podporo učinkovite pri uničevanju utrjenih ognjenih točk.
- Povečanje sil napadalca ima lahko za posledico zmanjšanje časa za izvedbo naloge.
- Za bojevanje v naseljenem območju je potrebno veliko časa.
- Uspešna izolacija branilca naseljenega območja zagotavlja njegov poraz.
- Napad na naseljeno območje zahteva od napadalca ogromno virov ter žrtev.

3. NAČRTOVANJE BOJA V NASELJU

Pri načrtovanju napada je potrebno razmisliti o nasprotnikovih centrih moči ter njegove ključne šibke točke, ki nam omogočajo osredotočanje naših zmožnosti za doseg cilja. Tako morajo poveljniki razmisliti o naslednjih faktorjih, ki podpirajo odločitve za napad:

- Taktična prednost
- Politična prednost
- Ekonomska prednost
- Potencialne nevarnosti, možnosti obhoda takšnega terena

Naslednji dejavniki nam omogočajo vedenje, da se je dobro napadu izogniti ter razmisliti o izvedbi naloge drugače:

- Naseljeno območje nima pomena za naše nadaljnje naloge
- Sovražnik nam ne predstavlja grožnje
- Čas oziroma žrtve potrebne za zavzetje območja so nesprejemljive
- Območje je pod zaščito mednarodnega prava

Ko je poveljniku podana naloga za napad na naseljeno območje, ta izvede temeljito analizo naloge, sovražnika, terena ter vremena, razpoložljivih si ter podpore, razpoložljivega časa, ter prisotnosti civilistov (mission, enemy, terrain, troops, time, civilians- METT-TC). Če poveljnik nima na razpolago dovolj sil za boj po celotnem območju, se mora osredotočiti na sovražnika ter koncentrirati zmožnosti, sprejeti pa mora tudi tveganje ter se prilagajati situaciji.

Pred pričetkom načrtovanja naloge, mora poveljnik voda sprejeti, analizirati ter razumeti nalogo. Poveljnik voda kot njegovi vojaki morajo poznati pogoje delovanja, intenzivnost ter pravila delovanja (FM 3-21.9, 6-9).

3.1. Kriteriji načrtovanja

Poveljnik pri ocenjevanju naloge napada na naseljeno območje upošteva naslednje kriterije (METT-TC) (MCWP 3-35.3, 2-3):

Naloga:

- Ali je potrebno očistiti vsako zgradbo?
- Ali čistimo samo določene ulice?
- Ali čistimo samo določena območja?
- Kakšna je potrebna zaščita komunikacij?

Sovražnik:

Za dobro preučitev sovražnika je potrebna temeljita obveščevalna priprava bojišča. Poveljnik se odloči, ali so sovražnikove sile konvencionalne ali nekonvencionalne:

- Konvencionalne sile, sovražnik organizira obrambo v globino, odporne točke so med seboj povezane ter tvorijo obrambno območje (parameter, obroč), rezerva je locirana ločeno v branjenem obroču. Pričakujejo se lahko zaseda z

namenom pokrivanja lukenj, lažne odporne točke z namenom zavajanja, vzpostavljeni so položaji, ki varujejo vstope ter izstope v podzemne komplekse, pred obrambnim območjem je postavljeno zavarovanje.

- Nekonvencionalne sile, naseljena območja so postale raj za takšne sile saj prisotnost civilistov daje odlično masko ter kritje za izvajanje nekonvencionalnega bojevanja. Tako so konvencionalne sile, ki delujejo proti takšnemu sovražniku omejene z pravili bojnega delovanja (ROE) z namenom minimiziranja postranske škode. Nekonvencionalne sile na drugi strani izkoriščajo omejitve konvencionalnih sil ter civilno prebivalstvo pri svojem delovanju.

Teren:

Za uspešno bojno delovanje je potrebna detajlna analiza terena, katerega ocenimo glede na možnosti opazovanja ter sektorje delovanja, ključen teren, kritja in maske, ovir ter smeri prihoda (OKOKS):

- Opazovanje ter sektorji delovanja, za naseljena območja je značilnost zmanjšana zmožnost opazovanja ter omejene cone delovanja. Zaradi zgradb ter ostalih ovir se doimet orožij drastično zmanjša. Na drugi strani pa visoke zgradbe omogočajo dober pregled nad območjem, kar nam omogoča postavitev opazovalnic ter komunikacijskih sredstev kot tudi ključnih orožij vključno z raketami zemlja zrak.
- Ključen teren, teren okoli naseljenega območja lahko omogoča lahek vhod ali otežen izhod iz območja. V samih mestih je ključen teren okoli letališč, štadionov, parkov, športnih objektov, šol, javnih ustanov, križišč, mostov, industrijskih objektov. Ključnega pomena je poznavanje objektov kot so bolnišnice, klinike, verski objekti (omejitve), lokacije civilne zaščite, zaklonišča, skladišča hrane (stiki z civilnim prebivalstvom). Nadalje je pomembno poznavanje števila prebivalcev ter gostoto poseljenosti, zmožnosti gasilskih enot, lokacija nevarnih snovi, varnostnih organov, civilnih evakuacijskih načrtov ter ključnih javnih ustanov.
- Kritje in maska, zgradbe, kanalizacija, podzemne poti zagotavljajo odlično kritje in masko tako prijateljskim kot sovražnim enotam. Prav tako se te poti uporabljajo za premike ter izvajanje manevrov. Civilno prebivalstvo prav tako lahko nudi kritje sovražniku.
- Ovire, umetni ali naravni objekti kot so mostovi, ograje, kanali, struge, reke, kraterji omejujejo ali preprečujejo zmožnosti manevra. Razna skladišča ter deponije materiala so odlični viri surovin za izdelavo sistemov oviranja, prav tako se lahko na teh mestih naše inženirske enote oskrbujejo.
- Smeri prihoda, splošno nam razni zemljevidi, karte ter posnetki ne zagotavljajo zadostno število informacij, zato je potrebna kombinacija in primerjanje vseh virov ter tako pridobljeno sliko uporabiti pri odločitvi. Smeri prihoda mora omogočati možnost manevra, biti mora prikrita s terenskimi značilnostmi, temo, dimom ali kombinacijo vsega. Smeri, ki kanalizirajo naš premik se moramo izogibati.

Vreme:

Kot v vseh vojaških operacijah ima vremena vpliv na teren, opremo, vidljivost ter na vsakega posameznega vojaka. Ekstremni pogoji v snegu, ledu, prahu, vlagi, vetru, dežju, temperaturi zmanjšajo človeško učinkovitost. Ekstremne vremenske pogoje, stres ter fizične napore lahko zmanjšamo z dobrim vojaškim vodenjem majhnih enot. Ključni podatki o vremenu so padavine, megla, inverzija, temperatura, veter, trajanje dnevne svetlobe ter osvetljenost ponoči.

Razpoložljive sile:

Osnovna enota pri operacijah v naseljenem območju je bataljonska bojna skupina. Na podlagi ocene, kolikšno območje lahko pokrije takšna bojna skupina, se določi celotna zmožnost zasedbe določenega območja. Kljub temu, pa večino bojnih dejstev izvajajo manjše enote. Zatorej je odločujočega pomena poznavanje manjših taktičnih enot ter dobre individualne veščine vsakega posameznega vojaka. Pomembni dejavniki razpoložljivosti sil ter podpore so:

- število in vrsta razpoložljivih sil,
- organiziranost sil za bojevanje v naselju,
- razpoložljivost ključnega orožja in sistemov,
- raven usposobljenosti ter disciplina,
- razmerje število moštva ter MTS nasproti sovražnik ter velikost naseljenega območja,
- razpoložljiva zračna podpora,
- raven vzdrževanja ter oskrbe,
- razpoložljivost bojne podpore,
- razpoložljivost logistične podpore,
- podpora države gostiteljice.

Razpoložljiv čas:

Pred napadom na naseljeno območje moramo razmisliti naslednje:

- za čiščenje zgradb, ulic, smeri je potrebno veliko časa,
- vojaki se hitreje utrudijo pri čiščenju zgradb zaradi stresa ter dodatnih fizičnih naporov,
- zagotoviti si je potrebno zadosten čas za izvidovanje, načrtovanje in preizkuse, le tako lahko zagotovimo večji tempo napredovanja.

Civilno prebivalstvo (FM 3-21.9, 6-13):

Prisotnost večjega števila civilnega prebivalstva lahko v večji meri vpliva na izvedbo naloge. Begunci lahko popolnoma ohromijo gibanje po določenih poteh, zato je potrebno upoštevati te poti ter zahtevati pomoč civilne policije pri usmerjanju prometa. Območja s civilnim prebivalstvom lahko predstavljajo omejitve v uporabi indirektnih podpor, nekatera območja dovoljujejo uporabo samo osebne oborožitve ter mogoče uporabo ročnih bomb. Natančnejše omejitve so podane v pravilih bojevanja, ki jih mora poznati vsak vojak. Civilne osebe se lahko pogosto pojavijo v območju delovanja in lahko predstavljajo omejitve v conah delovanja, pri izvajanju zavarovanja ter odvratanju pozornosti. Prav tako so možen faktor povzročanja sabotaž ter diverzij.

Po opravljeni oceni, analizi situacije (METT-TC), lahko nadaljujemo z izvedbo napada, naloge. Prvotne ocene situacije moramo stalno prilagajati ter spremljati dejavnike METT-TC.

3.2. Karakteristike LKOV/SKOV v naselju

Pri uporabi lahkih/srednjih kolesnih oklepnih vozil LKOV/SKOV je potrebno upoštevati značilnosti let teh. Tako v nadaljevanju povzemam nekatere karakteristike ter omejitve vozil pri njihovi uporabi v naseljenem območju.

Tabela 1, karakteristike LKOV/ SKOV v naselju

KARAKTERISTIKE	POSLEDICE
Omejeni sektorji ognja ter opazovanja	Naj si bo v premikanju ali na mestu, vozilo ne more nadzorovati vse smeri prihoda do vozila. Posledično se mora angažirati izkrcani del za zavarovanje teh lukenj.
Zavarovanje, kritje in maska za moštvo so potrebni	Poiskati je potrebno položaje, ki zagotavljajo dobro kritje in masko na počitku in na položajih.
Zmanjšana je možnost manevra, poveča pa se možnost infiltracije, obhodov in presenečenja	Vozilom je ponavadi onemogočeno taktično premikanje in s težavo premagujejo večja odprta območja, zato je potrebna uporaba izkrcanega dela pri boju z vrinjenim sovražnikom
Možnost bližinskega boja dodatno povečuje ranljivost vozil na manjših razdaljah	Vozila ne morajo opazovati ter delovati na malih razdaljah, zato potrebujejo zaščito izkrcanega dela
Prisotnost civilnega prebivalstva	Žrtve med civilnim prebivalstvom lahko posledično omejijo vojaške operacije
Težave v poveljevanju, kontroli in komunikacijah (C3)	Na ravni čete morajo biti poveljniki med samimi enotami zaradi kontrole. Iz vozil bodo z težavo kontrolirali potek boja.
Povečana poraba streliva ter sredstev	Vozila so lahko uporabljena kot sredstvo za hitro dostavo streliva in sredstev, prav tako pa oborožitev na vozilih uporabimo za podporo.
Boj se izvaja na vseh nivojih, strehah, zgradbah, ulicah, podzemlju	Oborožitev na vozilih je učinkovita na tarče v zgradbah.

Vir: LAV Company Tactics-Canada ,61-64

Tabela 2, omejitve LKOV/ SKOV v naselju

OMEJITVE	POSLEDICE
Omejeni sektorji ognja ter opazovanja	Glede na omejene sektorje je potrebno izbirati položaje, ki omogočajo čim večjo možnost delovanja
Poznavanje terena ponavadi daje prednost branitelju	Ugotovitev ter določitev ključnih položajev vzdolž glavne in pomožne smeri delovanja
Težko določljivi položaji sovražnika, njegova moč ter namera	Zaradi slabe možnosti opazovanja iz vozil, še posebej ob zaprtih loputih, mora izkrcani del pomagati pri lociranju tarče
Nasplošno je možnost premikanja zelo omejena. Večja kot je porušenost zgradb, več kritja ima na razpolago sovražnik, manjša je napadalčeva možnost premikanja in napredovanja	Večja kot je porušenost območja manjša je možnost uporabe vozil pri podpiranju pehote z ognjem ali njihovega hitrega premika/izmika
Uporablja se orožje kratkega dometa ter ročne bombe. Medsebojno podporo je težko vzpostaviti. Indirektna podpora in uporaba tankov največkrat ni možna	Izkrcani del je najbolj izpostavljen
Zgradbe lahko zajame požar, kar je potrebno upoštevati	Orožja večjih kalibrov imajo več zažigalne snovi (označevalno, prebojno strelivo). To ima lahko za posledico omejeno uporabo teh orožij.
Ulični boji fizično ter mentalno izčrpajo moštvo, uspeh se meri v metrih ter osvojenih zgradbah.	Veliko je odvisno od iniciative ter vodstvenih sposobnosti poveljnikov manjših enot. Bojna učinkovitost se vzdržuje z konstanto zamenjavo ter uvajanjem svežih enot.

Vir: LAV Company Tactics-Canada ,61-64

3.3. Ofenzivna delovanja

Ofenzivna delovanja v naseljenem območju sestavljajo hitri in pripravljeni napadi. V navodilu, Začasno navodilo motoriziran odd./vod, stran 149-150, je opredeljen hitri ter pripravljen napad in postopki enote pri napadu v naselju.

3.3.1. Hitri napadi

Hitri napadi so posledica premikov do stika in naključnih srečanj z sovražnikom. Hitri napadi v urbanih okoljih se razlikujejo od tistih na odprtih zemljiščih, zaradi kratkih razdalj, oteženega poveljevanja in nadzora ter komuniciranja med enotami. Prav tako je omejen koncentriran ogenj po sovražniku.

3.3.2. Pripravljeni napadi

Pripravljeni napadi so popolnoma koordinirane naloge, ki vključujejo vsa sredstva v delovanju proti sovražniku. Izogibamo se sovražnikovemu glavnemu delovanju, svojo ognjeno moč pa usmerjamo na njegove šibke točke obrambe. Pripravljeni napad je običajno sestavljen iz naslednjih postopkov:

- Izvidovanje cilja.
- Premik do cilja.
- Osamitev cilja; ti postopki so sestavljeni iz posedanja odločilnega zemljišča tako, da sovražnik ne more oskrbovati ali utrditi svojih enot in položajev.
- Zavarovanje neposredne okolice cilja; to zagotavlja zavarovanje pred sovražnikovim ognjem tako, da lahko napademo cilj.
- Napad in zavarovanje cilja; napadni element vpade, preišče in zavaruje vsako stavbo v svojem sektorju. Ena stavba predstavlja cilj za oddelek. Če je stavba večja se za napad angažira celoten vod.

Najbolj običajna ofenzivna naloga za vod v urbanih naseljih je napad na stavbo. Vod mora sovražnika uničiti in zavarovati stavbo. Napad vsebuje tri točke:

1. Osamitev objekta oziroma cilja.
2. Vpad v objekt.
3. Metodična preiskava objekta, prostor za prostorom in nadstropje za nadstropjem.

Ofenzivna enota (vod) je sestavljen iz napadnega in podpornega ter varovalnega elementa. Potrebna je popolna usklajenost med napadnim in podpornim elementom. Napad vsebuje osamitev objekta, ki preprečuje umik ali okrepitve sovražnika, nevtralizacijo sovražnika s podpornim in posrednim ognjem, vpad v objekt, napad na branjeno točko in zavarovanje objekta. Za pregled objekta se enote hitro premaknejo na najvišjo točko objekta in ga pregledajo od najvišje do najnižje točke. Pregled objekta se izvrši po oddelkih, ki se menjavajo skozi prostore. Vod je okrepljen z inženirskimi enotami, ki pomagajo odstranjevati eksplozivna telesa.

Za uspešen napad na branjeno zgradbo moramo zagotoviti pet med seboj povezanih dejavnikov. Učinkovita kombinacija le teh zmanjšuje žrtve ter zmanjšuje potreben čas za izvedbo naloge, dejavnike pa primerjamo glede na METT-TC. Na primer, v večjih mestih so zgradbe višje, med njimi je več prostora zato je potrebna večja ognjena podpora za nevtralizacijo sovražnika, ki pokriva te odprte prostore. Nasprotno, mesta z malo odprtimi območji zagotavljajo več prikritih poti ter manjše zahteve po ognjeni podpori.

3.4. Dejavniki boja v naselju

Pet povezanih dejavnikov, ki jih je potrebno upoštevati (MCWP 3-35 App. C) so:

a. Ognjena podpora

Je potrebna za napredovanje napadnega elementa ter vsebuje:

- nevtralizacija sovražnika v zgradbi ter sosednjih objektih,

- izolacija zgradbe z ognjem z namenom preprečitve sovražnikovega izmika, okrepitev ali protinapada,
- ustvarjanje lukenj v zidovih na poti do objekta in v objekt,
- uničevanje sovražnikovih ognjenih položajev,
- zavarovanje očiščenih delov objekta,
- zagotavljanje zamenjave za napadni element,
- zagotovitev oskrbovanja z strelivom, eksplozivom in opremo,
- evakuacija ujetnikov in ranjencev.

Velikost podpornega elementa je odvisna od tipa ter velikosti objekta napada, možnosti prikritega prihoda ter organizacije ter moči nasprotnika. Pri napadu voda je načeloma velikost podpornega elementa ognjena skupina okrepljena z mitraljezi, protitankovskimi orožji ter bojnimi vozili. Pri organizaciji večjega napada je podporni element jakosti voda ali čete z pridodanimi elementi artilerije, inženirskih enot ter oklepa. Po zavzetju objekta napadni element izvede reorganizacijo ter v primeru nadaljevanja napada postane podporni element. Vsakemu orožju je tako dodeljena tarča oziroma prostor, ki ga pokriva. Avtomatske puške usmerimo na verjetne sovražnikove položaje, kot so, luknje v zidovih, okna ter strehe. Ostrostrelce uporabimo na daljših razdaljah za natančne strele skozi luknje, odprtine. Podcevne bombomete usmerimo skozi okna ter odprtine. Protitankovska orožja ter eksplozivne polnitve uporabimo za ustvarjanje prehodov skozi zidove, zabarikadirana vrata, okna, barikade v pritličjih objekta. Orožja na vozilih (25-30 mm topovi) se usmerijo na tarče v 1-2 nadstropju ter ustvarjajo prehode v zidovih za napadni element. Ostala orožja na vozilih (GMG, HB) lahko delujejo po verjetnih tarčah na višjih nadstropjih ter sosednjih objektih. Če so pridodani tanki, ti delujejo z topovi z namenom uničenja zgradb, oslabitve obrambnih položajev ter povzročanje žrtev v notranjosti zgradb. Artilerija ter minometi uporabljajo časovne vžigalnike z zakasnitvijo z namenom čiščenja ognjenih točk, opazovalnic ter komunikacijskih elementov. Prav tako nam lahko zagotovijo dimno zaveso za prikrit premik napadnega elementa, topove uporabimo tudi za izvajanje direktne podpore. V podporo napada se lahko vključijo tudi bojni helikopterji.

b. Premik

Napadni element zmanjšuje učinkovitost sovražnikovega ognja z uporabo prikritih poti, premikanja pod kritjem podpornega ognja podpornega elementa, premikanja ponoči oziroma ob pogojih manjše vidljivosti, izbiranja poti, kjer je zagotovljen učinkovit podporni ogenj, hitrega prečkanja odprtih območij z uporabo maske, dima ter podpornega ognja, premikanja po strehah, ki niso krite z ognjem sovražnika. Hitrost ter tempo napada večkrat ne omogočata čiščenje vsake ulice ter zgradbe posebej, zato vodilni izkrcani del podpirajo vozila, ki sledijo vodilnemu delu.

c. Napad

Napadni element hitro ter nasilno izvede naskok ter čiščenje objekta. Vzdrževanje momenta je ključno zaradi preprečevanja možnosti sovražnikove reorganizacije v neosvojenih sobah ter nadstropjih. Poveljniki oddelkov, skupin morajo zagotavljati nadaljevanje čiščenja zgradbe ter organiziranost napada. Napad v naseljenem območju zahteva dobre osnovne vojaške veščine, zato morajo poveljniki skrbeti, da je vsak posameznik usposobljen v boju prsa v prsa, vzdrževati odlično fizično kondicijo ter imeti zaupanje v svoje sposobnosti ter sposobnosti enote. Velikost elementa za napad je odvisna od METT-TC dejavnikov, največkrat je to velikost oddelka,

sestavljenega iz dveh napadnih skupin. S sabo nosijo potrebno opremo, kar se da veliko streliva ter ročnih bomb.

d. Čiščenje

Vstop v objekt z vrha in čiščenje od vrha navzdol je najboljši način čiščenja. Tako zagotovimo, da je gravitacija nam v prid, metanje ročnih bomb ter premikanje je tako lažje ter hitreje in posledično varneje. Ta način uporabimo, če nam je omogočen dostop do streh objekta ali do oken v zgornjem nadstropju. Pri tem si pomagamo z objekti okoli zgradbe ali pa z uporabo helikopterjev. Pri uporabi helikopterja moramo upoštevati pristajalno platformo, saj lahko helikopter pristane le na dobro utrjenih ploščadih stavb ali garažnih hiš. Če takšne ploščadi ni na voljo, se napadni element spusti na streho po vrvi.

Slika 7, uporaba helikopterja za vstop v objekt

Vir, FM 3-35.3, C-4

Zaradi težavnosti dostopa streh je najpogosteje uporabljena metoda vstopa v objekt od spodaj in nato čiščenje proti vrhu. Pri tem načinu se napadni element približa objektu iz boka, hrbta oziroma smeri, kjer se pričakuje najmanjši sovražnikov ogenj. Vstopna točka se naredi z uporabo razstreliva ali ognjem iz različnih orožij. Vstopu skozi vrata in okna se izogibamo, saj so ponavadi pokrita z ognjem ter minami presenečenja.

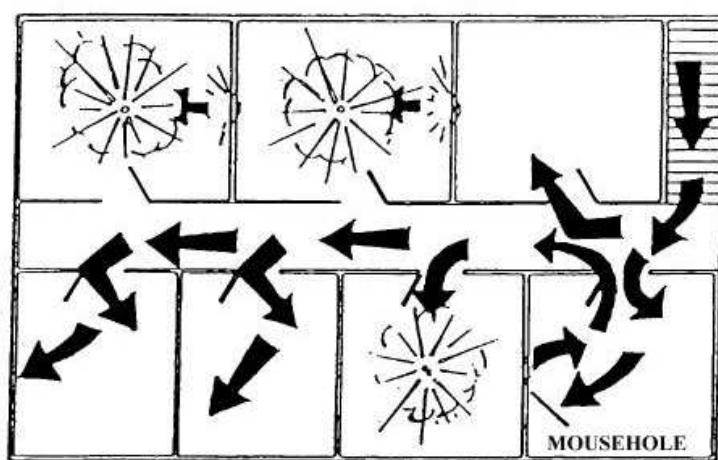
Neposredno pred naskokom napadnega elementa, podporni element poveča podporni ogenj dokler napadni element ne zavzame ugodnega položaja pred vstopom v objekt. Nato podporni element preusmeri ogenj v višja nadstropja ter sosednje objekte ter tako prepreči sovražnikov izmik ter okrepitve. Pred samim vstopom v objekt se uporabijo ročne bombe, po detonaciji ročnih bomb skupina za čiščenje vstopi v prostor z uporabo tro-strelnih rafalov usmerjenih po možnih sovražnikovih položajih. Napadni element takoj po vstopu v objekt zavaruje prostore ter stopnišča, iz katerih je

možno opazovanje ter delovanje po smeri dostopa do objekta. Nato napadni element očisti celotno pritličje ter nato še klet. Vrstni red napada je sledeči:

- poveljnik napadnega elementa določi, katere sobe se očistijo najprej,
- med čiščenjem notranjosti objekta podporni element izvaja podporni ogenj z namenom preprečitve izmika sovražnika ter preprečitve prihoda njegovih okrepitev,
- podorni element izolira napaden objekt,
- napadni element nadaljuje z sistematičnim čiščenjem objekta.

Pri čiščenju objekta se izogibamo predvidljivim situacijam, zato v prostore vstopamo na različne načine z uporabo vstopa skozi vrata ali mišje luknje (mouse hole, slika 8). Ko je prostor očiščen pustimo vrata odprta ter ga označimo z vidnim ter dogovorjenim znakom.

Slika 8, sistematsko čiščenje prostorov

Vir: MCWP 3-35.3, C-7

Če se v stavbi nahaja tudi klet, jo očistimo čim prej je mogoče, najbolje če to naredimo sočasno s čiščenjem pritličja. Kleti se čistijo enako kot ostali prostori, pozorni pa moramo biti na tunele, jaške, ter komunikacijske kanale. Te odprtine očistimo ter zavarujemo posebej z namenom preprečitve prihoda sovražnikove okrepitve ter ponovnega zavzetja prostorov.

e. Konsolidacija in reorganizacija

Napadni element se mora po osvojitvi zgradbe hitro konsolidirati in reorganizirati ter se pripraviti na morebiten protinapad ter infiltracijo sovražnika nazaj v objekt. Po zavarovanju nadstropja, se določi skupina, ki zavaruje morebitne smeri prihoda sovražnika do objekta. V primeru protinapada, ti opozorijo napadni element ter odprejo močan ogenj na sovražnika. Ta skupina ima nalogo pokrivanja mišjih lukenj, smeri prihoda do objekta, podzemnih smeri v kletih ter smeri prihoda skozi streho.

Ko preostali del napadnega elementa očisti stavbo se prične z izdelavo obrambnih položajev po prioriteti del v obrambi. Prav tako se izvedejo naslednje aktivnosti:

- oskrba s strelivom,
- označevanje objekta v skladu s SOP,
- Opazovanje ter izvajanje podpora pri nadaljevanju napadov na ostale zgradbe,
- oskrba ter evakuacija ranjencev,

- če se zadržujemo v objektu dalj časa nadaljujemo z utrjevanjem obrambnih položajev.

Primerjam lahko medsebojno povezane dejavnike, ki jih je pet po MCWP 3-35 App. C ter šest po FM 3-21.9. Ti dejavniki so:

- Organiziranost
- Premik
- Izolacija
- Napad
- Konsolidacija, reorganizacija
- Nadaljevanje napada

Iz navedenega sledi, da lahko vod izvaja naloge v urbanem okolju samostojno ali kot del večje enote. Pri izvajanju boja v naselju poveljnik čete ponavadi organizira četo v dva elementa, element za podporo in element za napad. Če imamo na razpolago inženirske enote, bodo le te pridodane napadnemu elementu. Podporni element ima nalogo izolacije objekta napada, prav tako pa lahko organiziramo element za izvedbo prehoda/vstopa do objekta. Ta element je lahko v sestavi podpore, napada ali pa ga oblikujemo samostojno. Sama velikost posameznih elementov je odvisna od naloge, razpoložljivih sil, tipa ter velikosti objekta napada, dostopa do objekta ter organiziranosti ter moči sovražnika (FM 3-21.9,6-15).

3.5. Bojevanje v naselju v razmerah slabe vidljivosti (MCWP 3-35.3, App. H, 3)

Za doseganja uspeha moramo izkoristiti razmere slabe vidljivosti v našo korist. Pri tem imamo naslednje prednosti:

- Če imamo na razpolago nočnoglede ter termovizije nam to omogoča hitrejšo opazovanje sovražnika, delovanje po njem ter njegovo uničenje. Težimo temu, da imamo tehnološko prednost pred sovražnikom. Posedovanje takšne opreme nam omogoča odločilno prednost, saj lahko delujemo v vseh pogojih ter tako vzdržujemo tempo napada ter ohranjamo ali prevzamemo pobudo.
- V pogojih delovanja v naseljenem območju so razdalje, na katerih delujemo manjše, če pa delujemo v pogojih zmanjšane vidljivosti pa se te razdalje še zmanjšajo. Kot napadalcu nam to omogoča, da se približamo sovražniku ter delujemo z bolj natančnim ognjem.
- Zaradi zmanjšanih zmožnosti zračne obrambe je uspeh helikopterskih desantov večji. Napad pod takšnimi pogoji nam zagotavlja večjo možnost presenečenja ter uspeha.

Prav tako pa nas doletijo določene slabosti, katere pa so:

- Poveljevanje in kontrola je že tako in tako težavna v naseljenem območju, zmanjšana vidljivost to naredi še težje.
- Zaradi zmanjšane vidljivosti se nagonsko gibljemo bližje, zato je potrebna posebna pazljivost pred grupiranjem.
- Zaradi značilnosti naseljenega območja ter razmer slabše vidljivosti lahko hitro postanemo disorientirani.
- Težje je lociranje tarč, odvisno od individualnih veščin posameznika pa lahko pride do streljanja v vse kar je sumljivo ali pa do prepozna odpiranja ognja.

Žrtve zmanjšano z upoštevanjem nekaterih splošnih dejavnikov:

- Meje odgovornosti ter fazne črte naj bodo jasno določene ter lahko prepoznavne. Uporabljamo značilne stavbe, velike ulice, reke, itd.
- Pri odpiranju ognja morajo poveljniki izvajati kontrolo nad enotami, prav tako morajo imeti pod kontrolo ter usklajevati vse premike.
- Očiščeni prostori in zgradbe morajo biti jasno označeni ter vidni, tako da lahko podporni element prilagodi ogenj.
- Vidne oznake, kot je svetleči trak naj bo na vidnem mestu vsakega vojaka. To nam omogoča lahko razpoznavanje.
- Pravilna uporaba daljnih in bližnjih razpoznavnih znakov.
- Enote, ki navajajo letalsko podporo morajo natančno navajati letalstvo, drugače se lahko hitro zgodi, da pilot ne loči svojih od sovražnikovih enot.

4. NAPAD VODA NA STAVBO

4.1. Naloge voda v boju v naselju

Poveljnik voda lahko pričakuje, da bo sprejel naslednje naloge voda v boju v naselju (FM 3-21.9, 6-10):

Izolacija/zavarovanje objekta

Vod izvede izolacijo objekta ponavadi kot del čete, zato poveljnik voda razporedi enoto v bližini objekta z namenom zavarovanja, uničevanja ali zajetja sovražnika ter preprečitve oskrbe ter izvedbe protinapada. Pri izvedbi te naloge so vodu lahko pridodani inženirci, enote bojne podpore ter logistične zagotovitve. Izkušnje kažejo, da prihaja do izgub zaradi prijateljskega ognja, zato je potrebna posebna pazljivost pri določanju smeri ter con delovanja ter pravilni identifikaciji lastnih enot, ki se gibljejo med zgradbami ter vzdolž ulic.

Kadar situacija zahteva natančen ogenj pri izolaciji objekta se uporabi ostrostrelce ter strelce z optiko. Tako zagotovimo učinkovit ogenj ter minimiziramo posredno škodo ter žrtve (FM 3-21.9, 6-21).

Napad na zgradbo

Če je zgradba prevelika, da bi jo napadel ter očistil oddelek, vod preide v napad kot del čete. V tem primeru poveljnik čete razporedi ostale vode v zavarovanje, enotam pa so prav tako pridodani inženirci, enote bojne podpore ter logistične zagotovitve.

Premik do stika

Vod se lahko premika po naseljenem območju z nalogo iskanja stika z sovražnikom ali z nalogo ohranjanja stika. Zaradi težavnosti premikanja med zgradbami ter ulicami je ohranjanje poveljevanja ter kontrole ter razumevanja situacije ključnega pomena za izvedbo naloge.

Zavzetje ključnega terena

Vod lahko dobi nalogo zavzetja ključnega terena z namenom omogočanja napredovanja prijateljskih enot. Ključni teren lahko predstavljajo obhodi, zgradbe, križišča, vzpetine, mostovi, itd. Te naloge vod ponavadi izvede samostojno.

Naskok

Načrtovanje naskoka v naselju se izvede podobno kot na ostalih terenih. Objekt je lociran v naseljenem območju, zato je potrebno načrtovati premik tudi skozi naselje. Vod lahko izvede naskok samostojno ali kot del večje enote.

- Preiskava

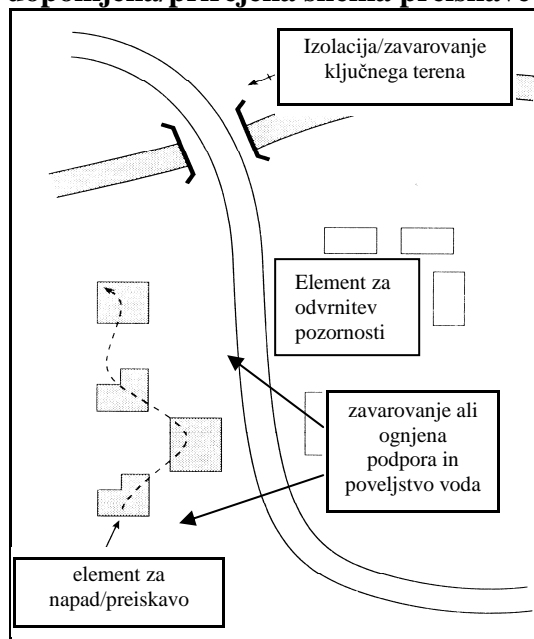
V operacijah kriznega odzivanja (OKO) lahko poveljnik voda dobi nalogo preiskave ali zavzetje/napada na določen objekt/zgradbo. Načrtovanje takšne naloge poteka podobno, s tem da lahko uporabimo naslednji potek ter organizacijo sil (predavanja na Šoli za častnike, Taktika):

1. Skupina za podporo/ zavarovanje, pride prva do objekta, ga zavaruje ter vzpostavi ognjeno podporo za izvedbo naloge.
2. Skupina za nadzor in zavajanje, pride do objekta kot druga z nalogo zavajanja ter odvritve pozornosti od objekta preiskave.
3. Skupina za izvedbo naloge, se premakne do objekta ter opravi preiskavo oziroma čiščenje objekta.

Pri preiskavi zgradb je potrebno upoštevati naslednje (Sodelovanje SV v operacijah kriznega odzivanja, 64):

- Skupina za preiskavo mora v zgradbo vstopiti hitro in brez nepotrebnega hrupa, zbrati mora vse osebe v eni sobi ter jih imeti pod nadzorom, vodja oseb se pozove, da je navzoč pri preiskavi vseh prostorov.
- Pomembno je, da preiskovalci zmeraj delajo v parih zaradi obtožb o kraji.
- Posebnost pri preiskavi nenaseljenih zgradb je v tem, da so lahko v vseh mine presenečenja, zato je bistvenega pomena pred vstopom vizualni pregled.
- Sam pregled je sestavljen iz prvega dela, ki se nanaša na odkritje min presenečenja in drugi del, v katerem se izvede detajlna preiskava.

Slika 9, dopolnjena/prirejena shema preiskave območja

Vir: Infantry Tactical Doctrine Volume 1; Infantry Platoon Tactics, 1999, str. 6-37

4.2. Organiziranost motoriziranega voda

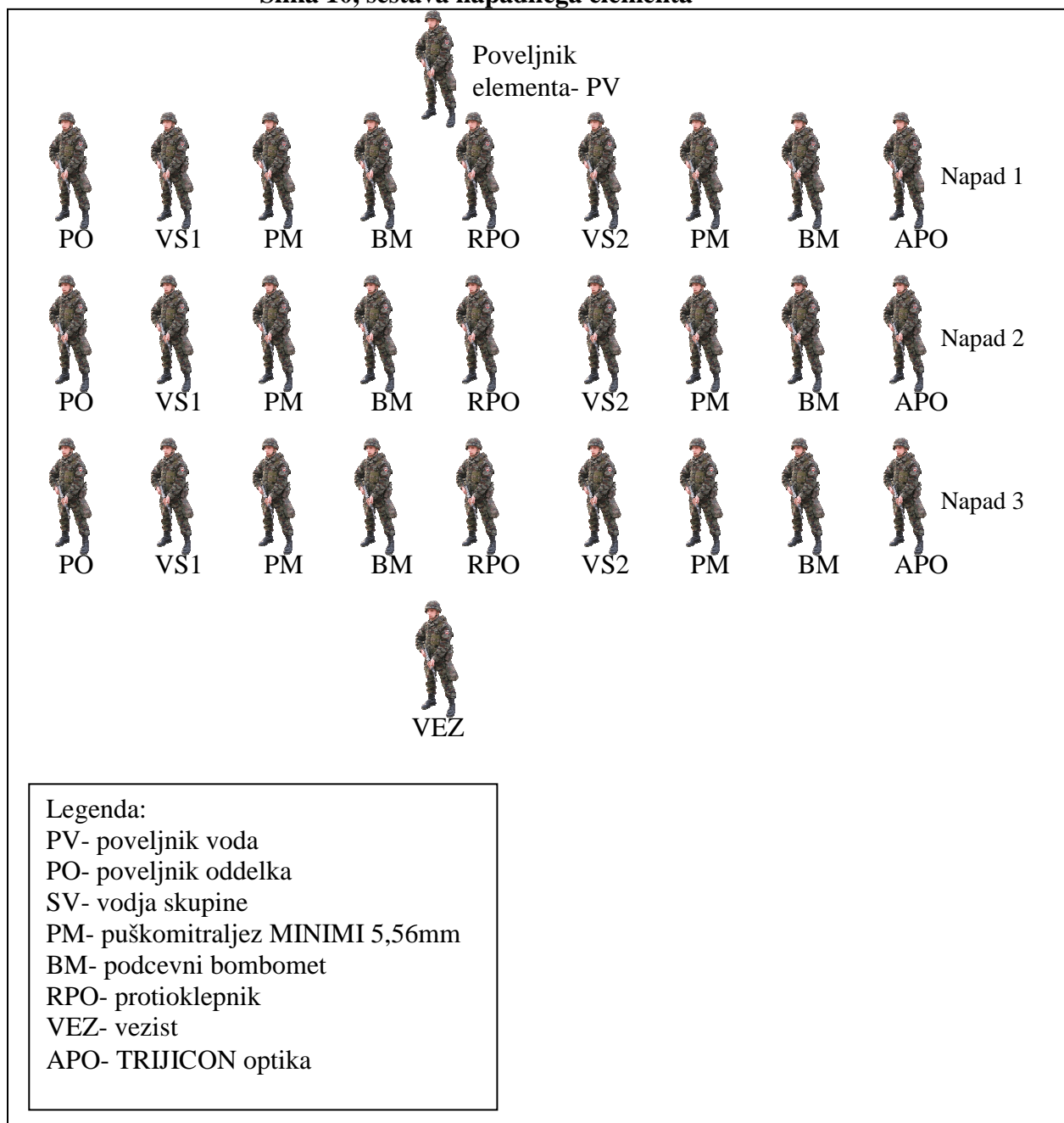
Taktične študije o uporabi motoriziranega bataljona SV se zaradi težav ter zapletov pri oborožitvi SKOV 8x8 nenehno spreminjajo, zato bom prilagodil formacijo ter organizacijo voda SKOV 8x 8 mojemu znanju ter izkušnjah, ki sem jih pridobil v dosedanjem službovanju v SV. Pri številu pripadnikov voda zato prihaja do razlike med predlagano formacijo ter sestavo elementov, ki sem jih povzel po FM 3-21.9. Tako bi organiziranost motoriziranega voda (upoštevajoč taktično študijo, motorizirani bataljon SV-2010, verzija 4.0, verzija 3.0 ter lastno znanje) pri napadu na zgradbo izgledala takole:

Tabela 3, organizacijska struktura MOTV 8X8

Sestava	MOTV
KADRI	
Častnik	1
Podčastnik	4
Vojak	43
SKUPAJ	48
MTS	
AP 5,56 mm	39
PM 5,56 mm	6
OSP 7,62 mm	2
PM 7,62 x51 mm	2
Bombomet 40 mm	4
Top 30 mm	4
MIT 7,62mm	4
RPOO 1	9
RPOO 2	3
PORS 2	1
TIS PINK vozila	4
TIS PINK bojavnika	12
LKOV 8x8	4

Vir:taktična študija, motorizirani bataljon SV-2010, verzija 3.0

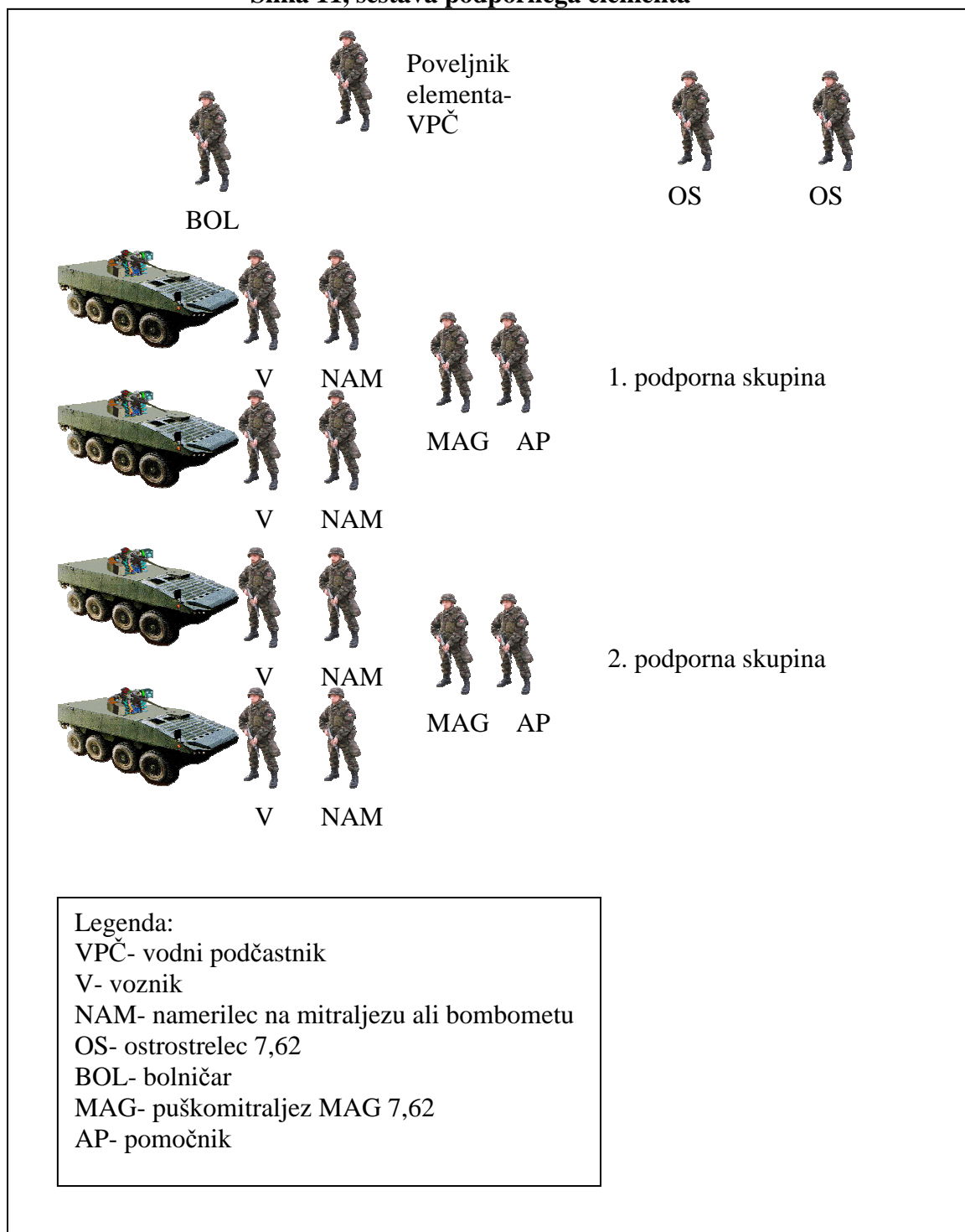
Slika 10, sestava napadnega elementa

Vir: prirejeno po FM 3-21.9

Napadi element voda se lahko sestoji iz enega, dveh ali treh oddelkov. Poveljniki oddelkov ponavadi organizirajo oddelke v dve ognjeni podskupini za čiščenje ali pa določijo celoten oddelk kot napadni oddelk. V skupinah se lahko določijo timi za izdelavo prehodov, ki izdelajo prehod oziroma vstop v objekt, medtem ko jih enota za čiščenje podpira ter ob izdelavi prehoda vstopi v objekt ter zavaruje vstopno točko.

Slika 11, sestava podpornega elementa

Vir: prirejeno po FM 3-21.9

Podporni element na ravni voda se ponavadi sestoji iz dveh skupin za podporo, katerim so pridodani vsi ostali vojaki voda, ki niso razporejeni v napadni element. Ostrostrelca ponavadi delujeta samostojno, lahko pa sta pridodana eni izmed skupin za podporo.

Pri organizaciji izvleke ranjencev do četne zbirališča ranjencev mora vodni podčastnik (VPČ) upoštevati težave pri transportu zaradi poškodovanih poti. Zatorej

je smotrno razmisliti tudi o tvorjenju skupin za izvleko ranjencev, ki se lahko formirajo iz napadnega elementa.

Če je dostop do objekta oviran, se poveljnik voda lahko odloči za formiranje skupine za izdelavo prehoda. Za to skupino se ponavadi določi skupina iz napadnega elementa, katere pripadniki imajo določena znanja ali pa jim je pridodan inženirski element. Prav tako se glede na potrebe lahko prerazporedijo puškomitraljezi ter strelci z optiko iz napadnega v podporni element. Strelci s protioklepni orožji (HEDP učinek) lahko tvorijo skupine za rušenje ali so prav tako pridodani podpornemu elementu. Zaradi težav pri delovanju vez v zaprtih prostorih se lahko poveljnik voda odloči ter vezista ne priključi napadnemu elementu, pri tem pa upošteva vzdrževanja zveze med elementi ter ohranjanje stika po liniji poveljevanja.

Če se podporni element poveča, je potrebno obnoviti linijo poveljevanja ter kontrole ter v podporni element vključiti tudi poveljnike oddelkov ter vodje skupin.

4.3. Izvedba taktičnega premika

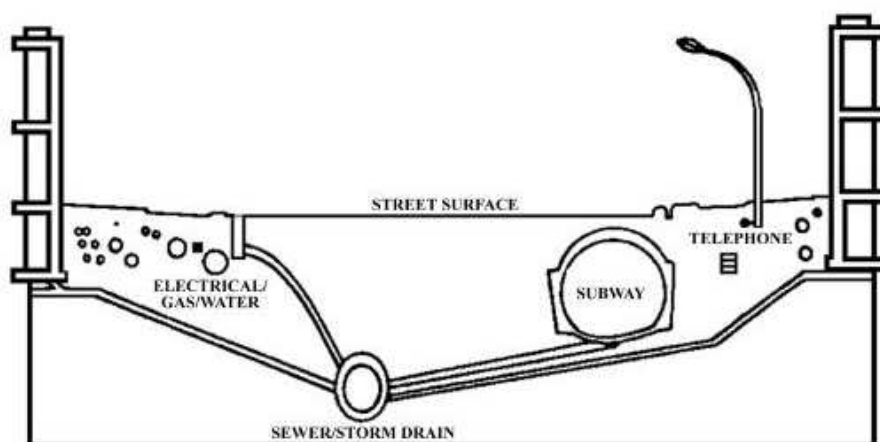
Pri premikanju v naseljenem območju oddelki in vodi uporabljajo prirejene formacije, najpogosteje modificiran klin, kolono ali linijo. Premikajo se v prirejeni tehniki premikanja, premikanja z varovanjem ter premikanja z preskoki. Poveljniki se morajo ves čas zavedati štiridimenzionalnega načina bojevanja v naselju. Oddelki in vodi so še posebej ranljivi na ostrostrelski ogenj, zato mora biti enota dobro usposobljena v delovanju v tem primeru. Sam premik moramo izvajati tako, da v primeru stika ne pade pod sovražnikov ogenj celotna enota ampak njen čim manjši del. V ta namen lahko uporabimo več različnih smeri premikanja, vendar moramo upoštevati možnosti medsebojnega pokrivanja enot med premikom. Prav tako lahko uporabimo strelce z optiko za varovanje bokov ter predpolja pred ostrostrelskim ognjem.

Pri premikanju med hišami ter boju med njimi izkrcani del varuje vozila pred sovražnikovimi protioklepni orožjem, vozila pa podpirajo napredovanje pehote s svojo oborožitvijo (Mitraljez, bombomet, dimne bombe) (FM 3-29.9, 6-18).

4.3.1. Čiščenje podzemnih objektov (MCWP 3-35.3, App. E)

Podzemnim objektom zaradi faktorja presenečenja posvečam posebno pozornost zato bom tudi predstavil bojevanje na tem delu bojišča. Bojevanje v naseljenem območju je večdimenzionalno. Večja mesta imajo različno urejeno podzemlje, največkrat pa naletimo na odtočne jaške, podzemne prehode, transportne poti, skladišča, kanalizacijo ter garaže. Večina teh objektov dovoljuje premike ljudi, nekatere pa tudi tehnike.

Slika 12, verjetna sestava podzemlja

Vir: MCWP 3-35.3, App. E, 3

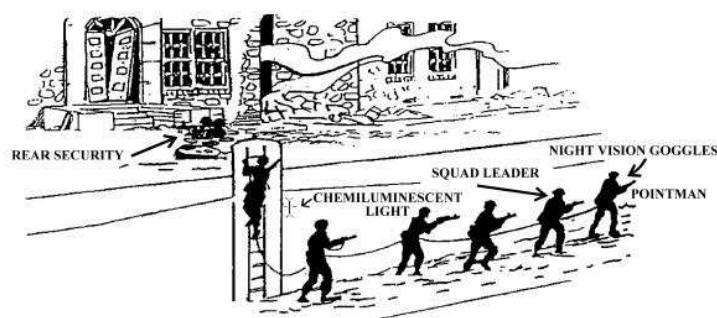
Podzemni prehodi nam zagotavljajo prikrito smer prihoda v ter skozi naseljeno območje. Kljub temu, da mogoče ne napredujemo po podzemnih prehodih dovolj hitro, pa sovražnika zaposlimo na vsaj dveh nivojih namesto samo na ulici. Ponavadi so podzemni prehodi napadalcu v korist bolj kot branitelju, pa vendar zagotavljajo branitelju odlične prihode za uvajanje okrepitev ter izvedbo protinapada. Prav tako so to že izdelane prikrite poti za oskrbovanje, evakuacijo ter skladiščenje. Največja napaka napadalca je torej, da ne uporabi oziroma ne odkrije podzemnih poti. V tunelih napadalcu ni zagotovljenega kritja razen teme ter umetnih ovir v sistemu. Sektorji delovanja so močno zoženi, povečan pa je tudi učinek ročnih bomb. Razna križišča so idealni položaji za zasedo, zato je potrebno temeljito ter pazljivo izvidovanje podzemlja.

4.3.2. Tehnike izvidovanja podzemlja (MCWP 3-35.3, App. E)

Izvidovanje podzemlja v rajonu odgovornosti voda ali čete je ponavadi dodeljena enoti velikosti oddelka. Organizacijsko, glede na METT-TC dejavnike poveljnik oddelka načeloma razdeli oddelek na tri skupine:

1. Prednje/ čelno zavarovanje
2. podpora
3. zadnje/ začetno zavarovanje

Slika 13, patrolja v podzemlje

Vir: MCWP 3-35.3, App. E-3

Poveljnik oddelka se giblje takoj za prvim vojakom ter beleži pridobljene informacije. Če imamo na razpolago pridodanega inženirca, se ta giblje v vodilnem elementu. Zadnje zavarovanje varuje območje okoli vstopa v podzemlje ter sam vstop. Prav tako vzdržuje zvezo med poveljnikom oddelka ter višjim poveljstvom. Poveljnik oddelka je prav tako zadolžen za karto, kompas, načrt ulic ter beležko, v katero beleži opažanja. Priporočljivo orodje je tudi lomilka, s katero si pomagamo pri odpiranju lukenj. Če načrtujemo izvidovanje razdalje več kot 300 metrov, lahko zaradi otežene komunikacije za sabo vlečemo žico ter uporabimo poljski telefon. Z nočnogledi so opremljeni vodilni vojak, poveljnik oddelka, inženirec ter vodje skupin. Pomanjkanje svetlobe lahko vpliva na delovanje nočnogledov, zato uporabimo IR način gledanja ali po možnosti termalne kamere.

Vojaki naj bodo opremljeni s skico kanalizacijskega sistema (vsebuje magnetni sever, azimute, razdalje, izhode), rokavice, zaščitno masko, baterijo, kreda ter kemijskimi lučkami. Vsak vojak, ki vstopi v sistem naj bo privezan na varnostno vrvico. Za izboljšanje oprijema v spolzkih kanalih si je priporočljivo na čevlje navezati bodečo žico ali podobno opremo. Zaradi možnosti uporabe strupov, ki v zaprtih prostorih delujejo že v manjših koncentracijah, vodilni vojak nosi kemijski detektor in ob znaku za nevarnost se maske postavijo v zaščitni položaj. Poleg strupov pa so v kanalizacijah prisotni ostali plini, ki jih detektorji ne zaznajo. Prisotnost teh plinov opazimo s pojavom vrtočlave ter omedlevice. Teh plinov tudi zaščitna maska ne prečisti popolnoma, zato mora biti patrolja vedno na preži, opazovati drug drugega ter poznati čim krajšo pot na sveži zrak.

Ko je patrolja organizirana ter opremljena, pripravi vhod v kanalizacijski sistem. Če se vstopa skozi narejeno odprtino, se odstrani pokrov ter počaka 15 minut, da se plini nabrani v sistemu razpršijo. Nato se v sistem spusti vodilni vojak ter ugotovi, če je zrak očiščen plinov ter ali ni prisotnih ovir. Če izgubi zavest se ga reši iz tunela z uporabo varnostne vrvi. Vodilni vojak ostane v tunelu 10 minut preden ostali nadaljujejo z vstopom.

Ko patrolja nadaljuje s premikom, je vodilni vojak 10 metrov pred poveljnikom oddelka, ostali so razvrščeni v intervalih po 5 metrov. Če je prisotna globoka in hitra voda so ti intervali manjši zaradi pomoči pri premagovanju ovir. Zadnji vojak v patrolji s kreda ali tekočino iz kemijske svetilke označuje smer patrolje, tako da lahko ostale enote sledijo, oziroma patrolja lažje najde izhod nazaj. Poveljnik oddelka beleži izmerjene azimute ter razdaljo ter vhode v sistem. Vodilni vojak odpira pokrove vhodov ter sporoča položaj poveljniku oddelka. Pri določanju položaja skozi odprtine

uporabljam o reklo geslo s prijateljskimi enotami na površini ter tako preprečimo prijateljski ogenj.

Po vrnitvi patrulje ter podanem poročilu, se poveljnik voda/ čete odloči kako bo uporabil tunel. V napadu je možnost uporabe takšnega tunela za prikrit prihod za sovražnikove obrambne položaje ali v neposredno bližino zgradbe, ki jo želimo napasti. V obrambi pa nam lahko služi kot prikrita možnost za menjavanje položajev. V vsakem primeru člani patrulje služijo kot vodiči skozi tunel. Če se odločimo tunel ali določene smeri zapreti, to storimo z uporabo bodeče žice, naprav za zgodnje opozarjanje ter protipehotnimi minami. Te ovire varujemo z ognjem. Prav tako moramo zavarovati vhod v podzemni sistem. Pri delovanju v podzemlju moramo biti poleg naštetega še pozorni na uporabo orožij manjšega kalibra, saj so lahko plini eksplozivni ter s tem zmanjšamo možnost eksplozije. Detonacije ročnih bomb ter min povzročijo veliko fragmentacijskih delcev ter močan zvok, zato je potrebna uporaba zaščitnih sredstev.

Izvajanje bojnih delovanj v podzemlju je podobno izvajanje delovanj ponoči. To ima psihološke posledice kot so zmanjšanje samozavesti, pojav strahu ter povečan občutek izolacije. Za preprečevanje teh težav morajo poveljniki uveljaviti svoje voditeljske sposobnosti, moštvo mora biti fizično ter psihično močno, spočito ter sposobno obvladovati stres. Vojaki na varovanju ovir v tunelih so še posebej na udaru teh dejavnikov, zato poveljniki vzdržujejo zvezo z njimi ter stalno preverjajo njihovo stanje. Zagotoviti je potrebno konstantno menjavanje moštva v tunelih.

4.4. Izolacija objekta ali zgradbe

Vod mora izolirati objekt z namenom preprečitve sovražnikovega protinapada, okrepitev ter uničenje le tega pri morebitnem izmiku. Pri načrtovanju se upoštevajo tri dimenzionalni aspekti bojevanja ter sama globina izolacije (spredaj, zadaj, boki, nadstropja, strehe). Prav tako v skladu s pravili bojevanja ter zmožnostmi načrtujemo uporabo bojnih helikopterjev ter letalske podpore. Izolacija oziroma podpora je ključnega pomena, vod pa lahko dobi nalogo izolacije kot del četrte naloge (lahko tudi za delovanje posebnih enot) ali pa si jo mora zagotoviti sam pri samostojni nalogi. Če je le mogoče uporabimo hiter in prikrit/ tajen premik (možna infiltracija) z namenom presenečenja. Ko za izolacijo potrebujemo natančen ogenj, zaradi preprečitve postranske škode, uporabimo tudi strelce z optiko ter ostrostrelce za izolacijo objekta. Prav tako je pomemben nadzor nad dominantnimi objekti v okolici, z njih lahko sovražnik načrtuje okrepitve ter oskrbo, mi pa lahko te objekte izkoristimo za podporen ogenj (tudi zavarovanje vstopa v objekt). Če je izolacija objekta prvi korak v našem napadu je hitrost ključnega pomena saj sovražniku zmanjšamo možnosti reakcije (FM 3-29.9, 6-20).

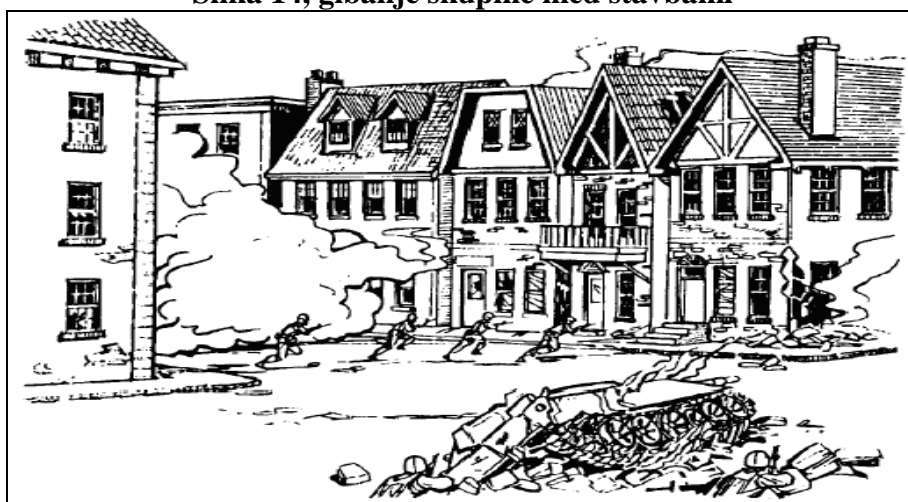
4.5. Premik do objekta

4.5.1. Premik ognjene skupine

Težava pri premiku celotne ognjene skupine je v tem, da ognjena skupina predstavlja večjo tarčo za sovražnikov ogenj. Pri premiku od vogala ene stavbe do druge naj se vojaki čez čistino premikajo v skupini. Premik od ene strani stavbe do druge predstavlja podobnem problem. Skupina naj zgradbo uporabi kot zaklon. Pri premiku

do bližnje stavbe naj se pripadniki skupine razporedijo v razdalji 3 -5 m eden od drugega in na dogovorjen signal naglo pretečejo razdaljo do naslednje stavbe.

Slika 14, gibanje skupine med stavbami

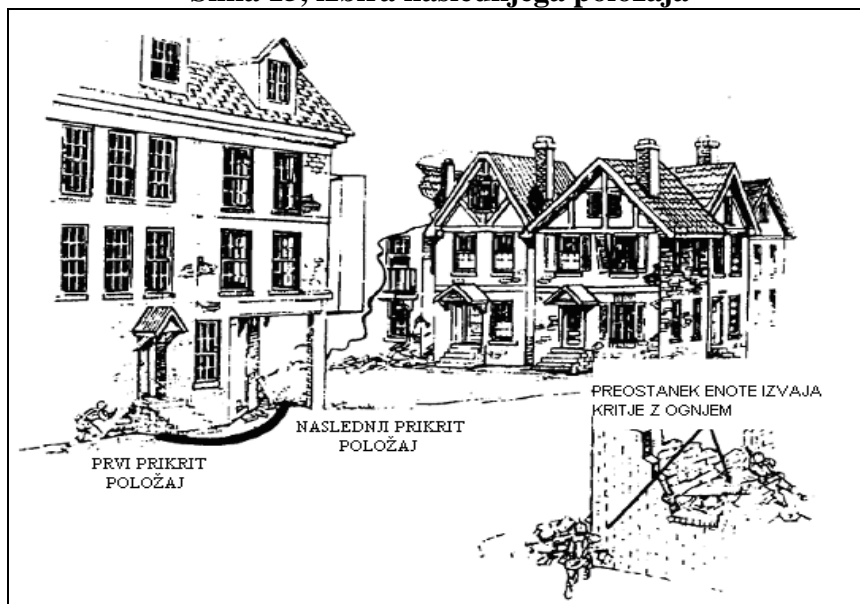
Vir: FM 3-06.11

4.5.2. Prečkanje odprtih območij

Odprtih območij, kot so ulice, aleje, trgi in parki, se moramo izogibati. To so že po definiciji območja obstreljevanja sovražnikovih skupinskih orožij (minometi, mitraljezi, puškomitraljezi...) Varno jih lahko prečkamo le, če posameznik ali vodja skupine upošteva osnovna načela:

- Pri pravilnem postopku prečkanja odprtih področij, mora vojak razviti načrt svojega premika (uporabi naj dim dimnih ročnih bomb in dimnih škatel, da prikrije premik).
- Preteče naj najkrajšo razdaljo med dvema stavbama in se nato premika ob steni naslednje stavbe do naslednjega izbranega položaja (slika št. 15). S tem bo zmanjšal čas izpostavljanja sovražnikovemu ognju.
- Pred premikom naj si ogleda in izbere naslednji položaj, ki nudi najboljši zaklon in kritje. Hkrati naj tudi izbere pot, po kateri bo prišel do izbranega položaja.

Slika 15, izbira naslednjega položaja

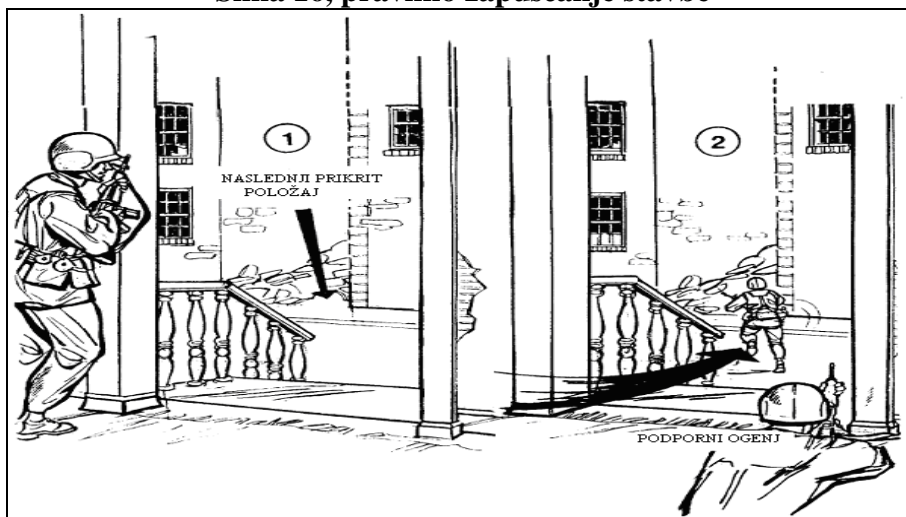

Vir: FM 3-06.11

4.5.3. Pravilna uporaba vhodnih vrat

Sovražnik bo vhode normalno pokrival z ognjem, zato naj jih ne bi uporabljali kot vstop ali izstop iz stavbe. Če pa vojak že mora izstopiti skozi vhod oz. glavna vrata, se mora premikati kar se da hitro in kar se da nizko, da izpostavi čim manj svoje siluete (Slika št. 16). Izbran naslednji položaj, hitrost in nizka silueta ter uporaba zaščitnega ognja morajo biti uporabljeni kadar izstopate skozi glavna vrata.

Slika 16, pravilno zapuščanje stavbe

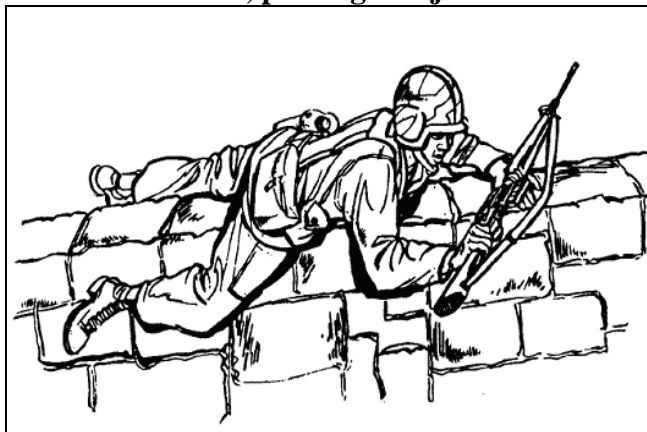

Vir: FM 3-06.11

4.5.4. Premagovanje zidu

Vsak vojak se mora naučiti pravilno preplezati zid (Slika št. 17). Ko se prepriča kaj je na drugi strani, se hitro prevali preko ter pri tem ohranja nizko silhueto. Hitrost premika in nizka silhueta sovražniku onemogočata "dober strel".

Slika 17, premagovanje zidu

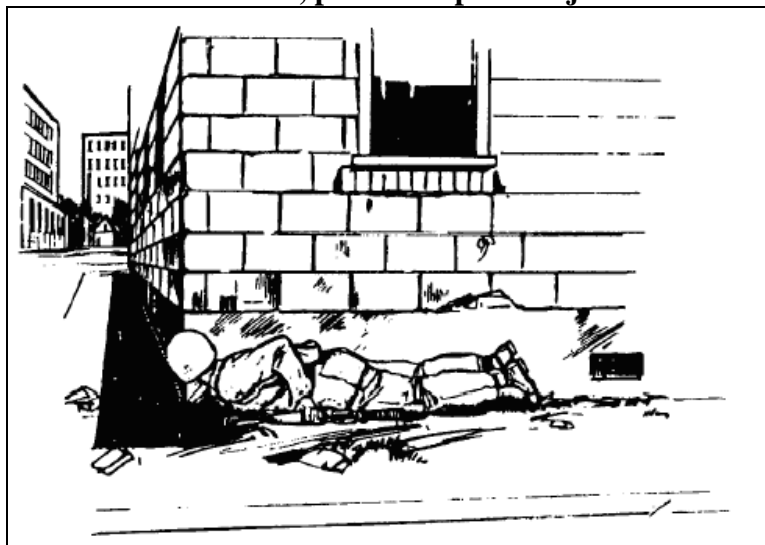

Vir: FM 3 – 06.11

4.5.5. Gibanje okrog vogalov

Preden greš okoli vogala preglej območje na drugi strani. Najbolj pogosta napaka, ki jo vojak naredi pri vogalu je, da izda svoj položaj s tem da pred seboj drži orožje in s tem opozori sovražnika na svojo prisotnost, še preden sam pogleda na drugo stran. Okoli vogala je potrebno pogledati na višini, kjer ga sovražni vojak ne pričakuje. Pri pravilni tehniki vojak leži plosko na tleh (Slika št. 18), pogleda kaj je na drugi strani in ne potisne orožja onstran vogala stavbe. Na glavi ima čelado in izpostavi glavo le toliko, kolikor je potrebno za opazovanje področja na drugi strani.

Slika 18, pravilno opazovanje

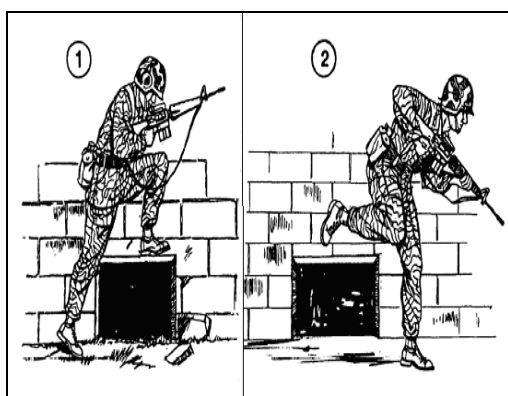
Vir: FM 3–06.11

4.5.6. Gibanje mimo oken ter odprtin

Okna predstavljajo še eno tveganje za vojaka in vodjo manjše enote. Najbolj pogosta napaka pri gibanju mimo oken je razkritje glave. Če vojak pokaže glavo, bo sovražni vojak lahko streljal vanj skozi okno, ne da bi se pri tem izpostavil našemu zaščitnemu ognju (Slika št. 20). Uporabljajoč pravilno tehniko bo vojak ostal pod nivojem okna. Vojak pazi, da obris njegovega telesa ni v vidnem polju skozi okno in se drži tesno ob zidu. Sovražni strelec v zgradbi se bo moral sam izpostaviti našemu ognju, če bo hotel streljati na vojaka. Enaka tehnika se uporabi tudi pri gibanju mimo kletnih oken; (Slika št. 19) kjer pa je najbolj pogosta napaka, da vojak kletnih oken ne opazi oz. pozabi nanje. Vojak naj ne hodi ali teče mimo oken, ker bodo njegove noge dobra tarča strelcu znotraj prostora. Pri uporabi pravilne tehnike za premagovanje prostora ob kletnih oknih vojak ostane tesno ob zidu in območje okna prestopi ali preskoči, ne da bi sovražnemu strelcu izpostavil noge.

Slika št. 19, gibanje mimo kletnega okna

Slika št. 20, gibanje mimo okna

Vir: FM 3-06.11

Vir: FM 3-06.11

4.6. Načini vstopa v objekt

Najboljši način vstopa je izdelava prehoda z uporabo razstreliva ali topovskega izstrelka. Če nam to ni na voljo nam zadnja stran objekta ponavadi zagotavlja boljšo kritje in masko. Če to ni na voljo vstopimo v objekt iz sprednje strani z uporabo vstopa v zgornja nadstropja z uporabo kavlja ali protipožarnih lestev.

Ne glede na velikost napadnega elementa mora le ta hitro ter nasilno izvršiti napad ter pričeti s čiščenjem objekta. Pomembno je vzdrževanje tempa napada ter čiščenja z namenom onemogočanja reorganizacije sovražnika ter njegovo prerazporejanje sil v ostala nadstropja. Za vzdrževanje tempa napada so odgovorni poveljniki manjših enot, napadnih oddelkov ter skupin, vendar morajo obdržati nadzor nad situacijo. Če napadni element naleti na oviro, mora skupina za premagovanje ovir kar se da hitro oviro odstraniti ali pa se poišče alternativna pot. Vse poti do vstopne točke so določene na podlagi najboljših izbranih alternativnih dobljenih na podlagi izvidovanja.

Obdelal bom tri metode vstopa v objekt oziroma delanja prehodov skozi sisteme oviranja (FM 3-21.9, 6-22):

- Uporaba razstreliva

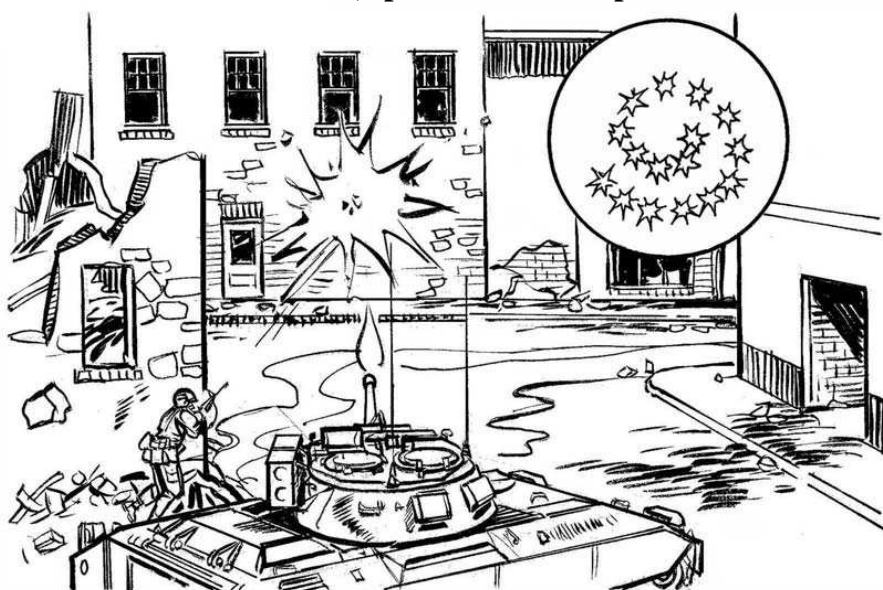
Pri tej metodi uporabimo razstrelivo, kot je plastik, TNT ali drugo, ter tako z rušilnim dejstvom premagamo oviro. Ena težjih nalog rušenja je rušenje zunanjih sten, saj so te ponavadi zgrajene iz opeke ali celo ojačane z železom. Najprimernejša je uporaba plastika, ker je priročen ter varen. Nekakšno splošno pravilo je, da postavimo okoli 5 kg plastika okoli višine pasu ter ramen na steno. Prav tako je verjetno, da bo udarni val sprožil tudi mine presenečenja v prostoru. Pri tem pazimo na položaj rušenja, da ne naletimo na dodatne ovire v prostoru kot so cevi in radiatorji.

Razstrelivo se postavi na sam zid, kadar pa sovražnikov ogenj onemogoča približevanje k objektu, si lahko pomagamo z različnimi priročnimi sredstvi kot so palice, drogovi ter lestve. Če je mogoče razstrelivo obložimo ter tako povečamo sam efekt. Če zaradi premočne ojačitve ovira ni bila popolnoma premagana (luknja v zidu) ter pravila delovanja dovoljujejo uporabo ročnih bomb, z njimi očistimo prostor ter nato z različnimi kleščami za železo odstranimo preostanek ovir.

-Rušenje z uporabo orožij

V organski sestavi voda imamo na razpolago protioklepna orožja s kombiniranim rušilno-prebojnim delovanjem, mitraljeze Browning, bombomete GMG ter po možnosti šibrovke. S pomočjo teh se lahko izdelava vstopna točka v objekt. Zaradi izgube presenečenja ter hitrosti naj to ne bi bil primaren način rušenja, ampak bolj kot alternativen načrt oziroma kot način izdelave prehodov potem, ko je že bila vzpostavljena vstopna točka.

Slika 21, spirala-način vstopa

Vir: FM 3-21.9, 6-24

-Mehansko rušenje

Ta način fizično izčrpa moštvo, saj gre za ročno uporabo lomilk, macol, sekačev, žag, motornih žag, itd. za izdelavo prehoda. Ravno zaradi pravil delovanja pa je ta način včasih edini dovoljen, zato je potrebno poznavanje tudi tega načina. Tukaj prav tako izgubljam element presenečenja ter čas.

4.7. Vstop in čiščenje zgradbe (FM 3-21.9, 6-29)

Večina bojevanja v naselju se izvaja na zelo kratkih razdaljah med manjšimi skupinami na majhnem prostoru. Življenje ali smrt, uspeh ali neuspeh je pogosto odvisen od instinktivnega ravnanja posameznikov in skupin, ko naletijo na kompleksne situacije, ki niso predvidljive. Težko je namreč predvideti ravnanje ter prisotnost civilnega prebivalstva v območju aktivnosti. Trije principi boja v naselju ter napada na zgradbo so:

- Presenečenje
- Hitrost
- Kontrolirano nasilno delovanje

Same omejitve bojnega delovanja nimajo vpliva na te principe, saj presenečenje zagotavlja večjo hitrost, kontrolirano nasilje v kombinaciji z hitrostjo pa zagotavlja presenečenje.

4.7.1. Osnove čiščenja zgradbe

Osnove čiščenja mora upoštevati vsak vojak pri premikanju po hodnikih, koridorjih, do prostorov čiščenja, pri pripravi na vstop v prostor, vstopu ter lociranju ter delovanju po sovražniku-tarči ter postopkov po koncu delovanja po tarči. Člani skupine morajo:

- Se premikati taktično z varovanjem pri približevanju objektu čiščenja.
- Zaradi zagotovitve premičnosti ter zmanjšanju hrupa pri premikanju člani napadnega elementa nosijo samo najnujnejšo opremo.
- Po možnosti se približamo vstopni točki neopaženo v pravilnem vrstnem redu vstopa, pripravljene na vstop na samo en znak oziroma povelje.
- Zagotoviti zunanje zavarovanje prostora z namenom varovanja elementa za čiščenje v prostoru.
- Vstopiti hitro in nadzorovati prostor.
- Čim prej se postaviti na mesto, ki zagotavlja čim večji nadzor ter neovirane smeri delovanja.
- Uničevati sovražnika z hitrim, natančnim ter osredotočenim ognjem.
- Vzpostaviti in vzdrževati nadzor na prostorom ter vsemi osebami v prostoru.
- Potrditi sovražnikove žrtve (ranjeni ali mrtvi), jih pregledati, razorožiti ter ločiti mrtve od ranjenih (pri tem si lahko pomagamo z vezicami ali drugimi sredstvi).
- Takoj ko je mogoče izvesti površinski pregled prostorov ter ugotoviti, če je potreben natančnejši pregled.
- Evakuirati ranjene čim je to mogoče. Svoje ranjence evakuirati takoj ko so izven ognjenega delovanja.
- Evakuirati svoje morebitne mrtve.
- Označiti prostor v skladu z taktičnim standardnim operacijskim postopkom (TSOP) z uporabo preprostih lahko razpoznavnih signalov. Uporabimo lahko barvne razpršilce, kredo, trakove, kemične lučke, svetilke ali standardizirane NATO označbe. Če z označevanjem ne dajemo sovražniku informacij lahko označimo prostore tudi od zunaj ter tako nakazujemo smer napredovanja.
- Ko je prostor očiščen poročamo situacijsko poročilo (SITREP) po TSOP.

- Vzdrževati zavarovanje 360° in pripravljenost na pojav sovražnika s poudarkom v smeri napredovanja.
- Izmenjavati skupine za čiščenje ter tako ohranjati hitrost ter tempo napada.

4.7.2. Tehnike čiščenja prostorov

Metode premikanja, tehnike ognjenega delovanja, postavitve orožij ter instinktivno streljanje so osnove bojevanja v naselju. Pravilna uporaba teh načinov nam zagotavlja učinkovita sredstva za doseg cilja, minimizira postransko škodo ter učinkovito rabo streliva.

Pravila bojnega delovanja danes večinoma zahtevajo uporabo posebnih metod čiščenja objektov. Sama situacija lahko zahteva, da moramo očistiti samo nekaj izbranih zgradb z omejeno uporabo podpornega elementa. Razlogi za omejeno uporabo podpore so:

- Uporaba težkega orožja ter razstreliva praviloma povzroči veliko, nesprejemljivo postransko škodo na objektih ter civilnim prebivalstvom.
- Sovražnik je pogosto pomešan med civilno prebivalstvo, zato se zahteva natančno čiščenje prostora do prostora.

Kot osnova se pri čiščenju prostorov uporabljajo skupine po štiri, lahko pa se, če situacija narekuje, oblikujejo tudi skupine po tri ali dva.

Tabela 4, razlogi in metode sprememb sestave skupine za čiščenje

RAZLOG	METODA
Ciljni prostori so majhni.	Očisti z dvema ali tremi člani.
Pomanjkanje vojakov.	Očisti z 2 ali 3 člansko skupino.
Sovražnik ne predstavlja neposredne grožnje.	En ali dva člana preiščeta vsak prostor, s tem zagotovimo, da v objektu ni sovražnikov oziroma civilistov.
Ni prisotna neposredna grožnja; hitrost ni pomembna.	En član vizualno pregleda vsak prostor.

Vir: FM 3-06.11, 3-33

V nadaljevanju bom kot osnovo predstavil čiščenje prostorov štiri članske skupine, gibanje po hodniku ter stopnišču po FM 3-06.11, Combined arms Operations in Urban Terrain, 2002.

Vstop v prostor in čiščenje

Prvi vstopi član številka (1) v desno ali levo stran (odvisno od velikosti in konstrukcije prostora, položaja sovražnika, razporeditve pohištva in drugih ovir v prostoru, ki ovirajo ali kanalizirajo gibanje) in odstrani morebitno neposredno grožnjo (sovražnika) s hitrim in natančnim ognjem. Smer v katero se giba posamezen član, naj ne bi bila vnaprej določena, razen v primeru, ko poznamo natančen načrt in razporeditev v prostoru. Vsak član se mora gibati v nasprotno stran od tistega pred njim. Vsak član skupine mora vedeti sektorje delovanja in dolžnosti vseh drugih članov glede na oštevilčenje. Ko gre član številka (1) skozi vstopno točko, običajno lahko vidi v daljini kot prostora, odstrani morebitno neposredno grožnjo in če je mogoče nadaljuje z gibanjem ob steni do prvega kota, kjer zavzame dominantni položaj s pokrivanjem v notranjost prostora

Drugi vstopi član številka (2) skoraj istočasno s članom številka (1) in se giblje v nasprotno stran, vzporedno s steno stran od sredine prostora. Član številka (2) mora očistiti vstopno točko, odstraniti morebitno neposredno grožnjo, očistiti svoj kot, in se premakniti na dominantno točko na njegovi strani sobe.

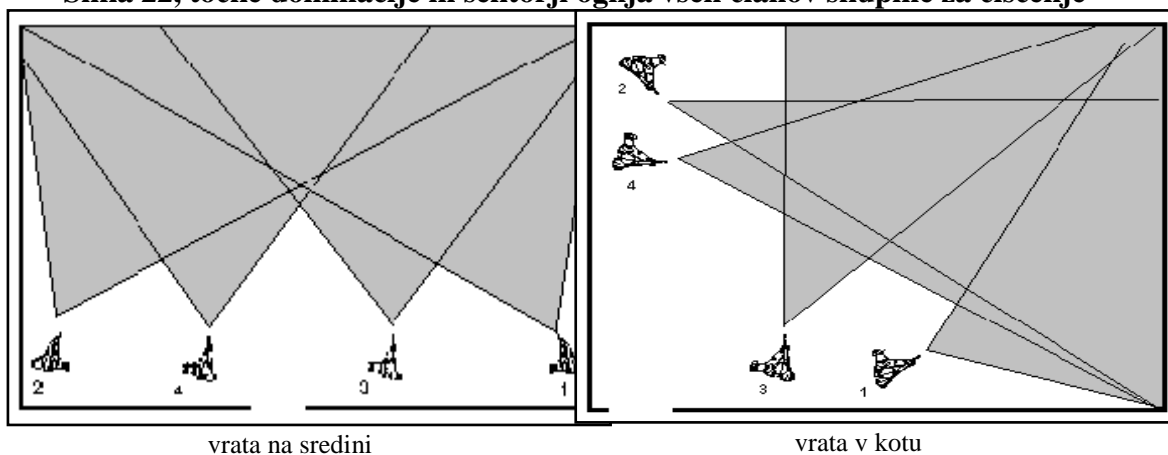
Član številka (3) gre v nasprotno stran od člana številka (2), vsaj en meter od vstopne točke v notranjost sobe in se premakne na položaj s katerega dominira v svojem sektorju ognja.

Član številka (4) gre v nasprotno stran od člana številka (3), in se premakne na položaj s katerega dominira v svojem sektorju ognja.

Točke dominacije ne smejo biti pred vrati ali okni, saj bi bili v nasprotnem primeru vidni izven sobe. Sektorji ognja posameznih članov skupine se medsebojno prekrivajo. Gibanje članov skupine ne sme zakrivati ognja kateregakoli drugega člana skupine. Vodja skupine lahko poveljuje ostalim članom skupine, da se premaknejo globlje v prostor, medtem ko se medsebojno varujejo. Ko je prostor očiščen, vodja skupine signalizira ali poroča poveljniku oddelka, da je prostor očiščen. Poveljnik oddelka označi očiščen prostor, poroča poveljniku voda in se odloči ali lahko njegov oddelek nadaljuje s čiščenjem. Če je potrebno se oddelek reorganizira. Poveljnik oddelka določi naslednji ciljni prostor in se odloči katera skupina ga bo očistila (rotiranje skupin za čiščenje ali napadalnih skupin). Po takšnem postopku se pregleda celotno nadstropje. Že očiščene sobe zavarujejo člani iz napadalne skupine 2, ki varujejo hrbet napadalni skupini 1.

Postopki, ki so bili opisani, se ustrezno prilagajajo glede na to s katere strani vstopa skupina in glede na to kje se nahaja vstopna točka.

Slika 22, točke dominacije in sektorji ognja vseh članov skupine za čiščenje

Vir: FM 3-06.11, 3-32

Tehnike gibanja in čiščenja po hodnikih

Pri gibanju skozi hodnike si mora skupina zagotavljati varnost v krogu 360 stopinj, člani morajo biti pazljivi na grožnje iz višjega nadstropja, še posebno v bližini stopnišč. Poznamo dve temeljni tehniki za gibanje po hodnikih (Slika 21):

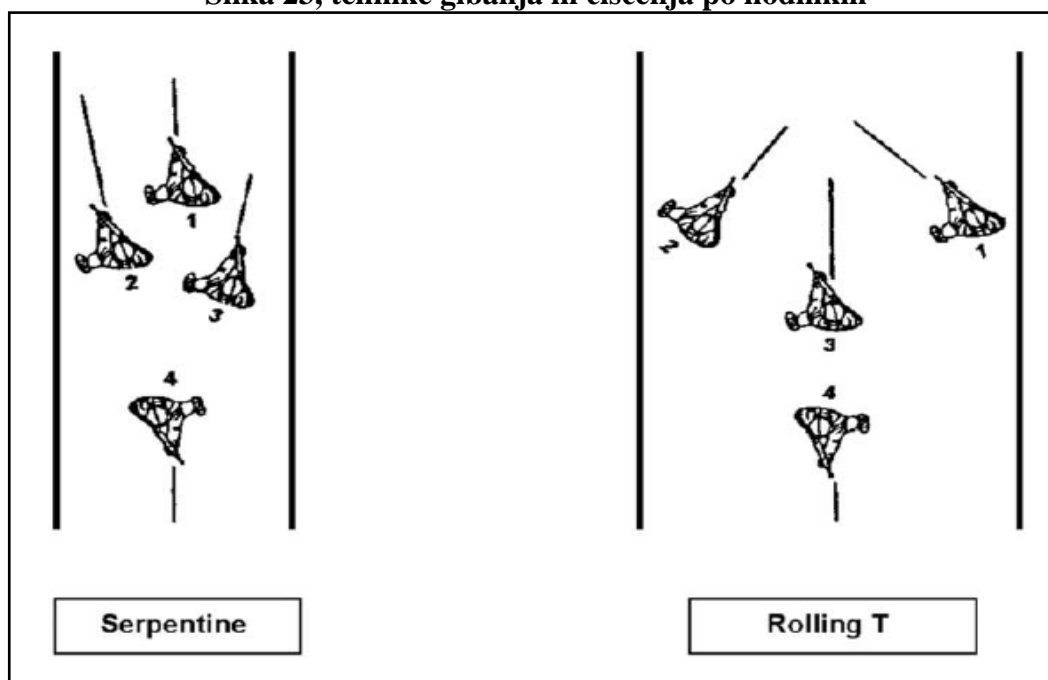
Tehnika 'Serpentine' se uporablja v ozkih hodnikih. Član številka (1) zagotavlja čelno (frontalno) varnost. Člana številka (2) in (3) pokrivata levo in desno stran člana številka (1). Član številka (4) skrbi za varnost začetja (hrbta).

Tehnika 'Rolling T' se uporablja v širokih hodnikih. Člana številka (1) in (2) se gibata vstric in pokrivata nasprotni strani hodnika. Član številka (3) pokriva daljni konec hodnika iz položaja za članoma številka (1) in (2) in po potrebi deluje med njima. Član številka (4) pa skrbi za varnost začetja (hrbta).

Tehnika čiščenja hodnika v obliki črke 'T'

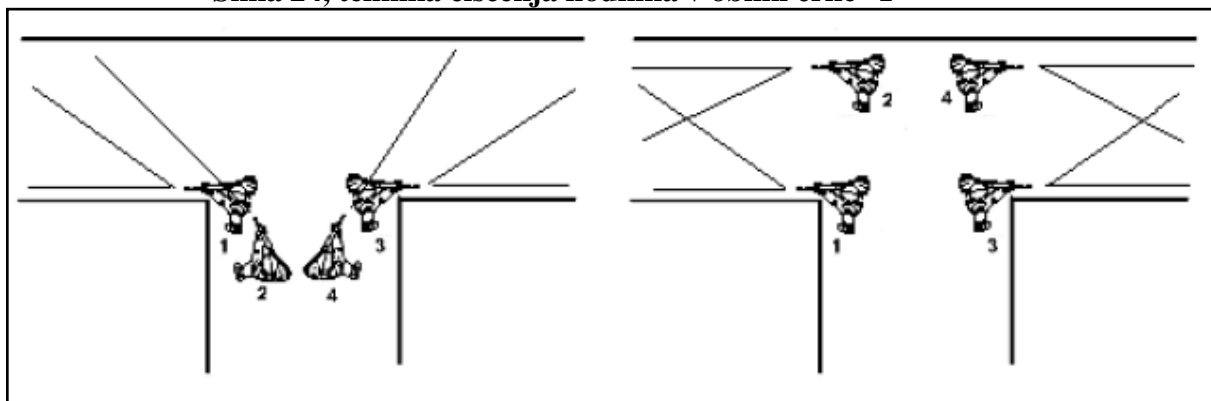
Skupina za čiščenje uporablja za gibanje tehniko 'Serpentine'. Ko se približa 'križišču T', se skupina prerazporedi v formacijo, tako da sta člana številka (1) in (2) na levi strani in člana številka (3) in (4) na desni strani hodnika. Člana številka (1) in (3) se pomakneta do roba vogala in zavzamejo klečeči položaj in se na signal obrneta vsak v svojo smer. Istočasno se člana številka (2) in (4) pomakneta naprej v stoječem položaju in obrneta vsak v svojo smer. Sektorji ognja se medsebojno prekrivajo, različni strelski položaji pa preprečujejo prijateljski ogenj. Ko je očiščen levi in desni del hodnika, se skupina spet prerazporedi v eno izmed tehnik gibanja po hodniku (Slika 23). Čiščenje hodnika v obliki črke 'T' lahko izvedemo tudi z ostalimi tehnikami opisanimi v različnih literaturah.

Slika 23, tehnike gibanja in čiščenja po hodnikih

Vir: FM 3-06.11, 3-41

Slika 24, tehnika čiščenja hodnika v obliki črke 'T'

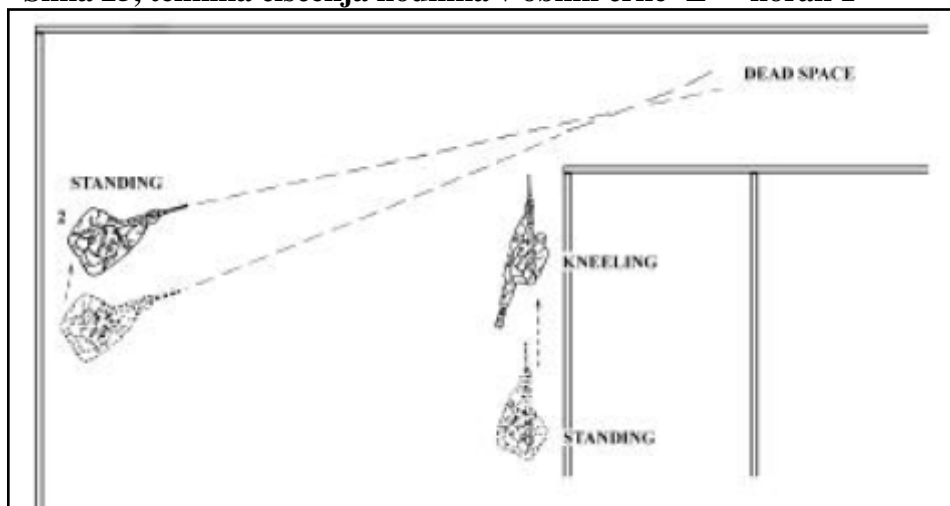

Vir: FM 3-06.11, 3-42

Tehnika čiščenja hodnika v obliki črke 'L'

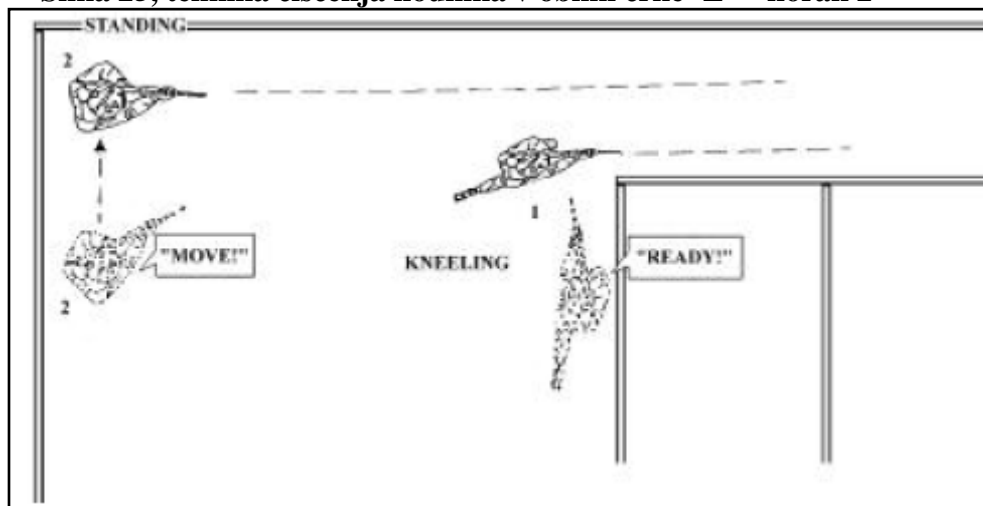
To tehniko lahko izvedeta dva vojaka, postavljena vsak na svojo stran hodnika . Član številka (2) pokriva mrtev prostor in se s tehniko postopnega odkrivanja ali 'Cutting the Pie' pomakne naprej ter tako poveča kot ognjenega delovanja v mrtev prostor. Član številka (1) se istočasno in vzporedno premika s članom številka (2). Član številka (2) preneha s postopnim odkrivanjem, ko ne more več pokrivati mrtvega prostora. Član številka (1) se ustavi na robu vogala hodnika in preide v klečeči položaj. Na znak se oba člana istočasno premakneta naprej in očistita hodnik. Član številka (2) to stori v stoječem položaju, medtem ko član številka (1) ostane v klečečem položaju in se v tem položaju obrne okoli vogala v hodnik (Slika 24 in 25).

Slika 25, tehnika čiščenja hodnika v obliki črke 'L' – korak 1

Vir: FM 3-35.3, A-37

Slika 25, tehnika čiščenja hodnika v obliki črke 'L' – korak 2

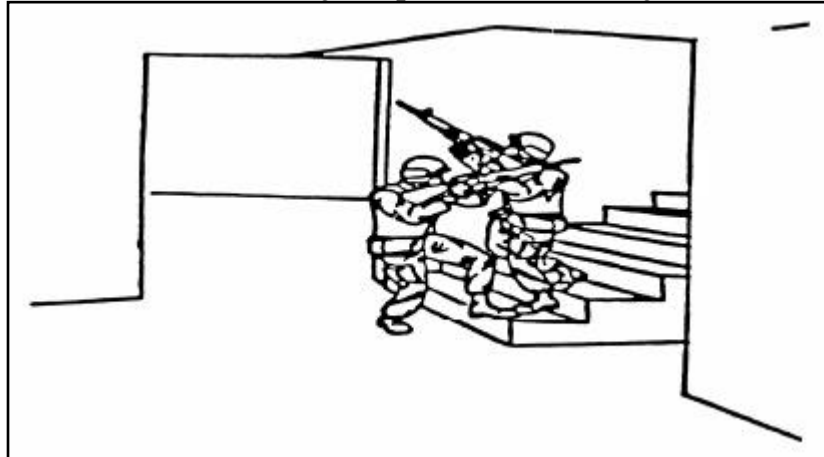
Vir: FM 3-35.3, A-38

Tehnika čiščenja stopnišča

Stopnišča so podobno kot vrata t. i. tuneli smrti in predstavljajo najzahtevnejši del pri čiščenju objektov. Skupina si mora pri čiščenju stopnišča zagotavljati varnost v krogu 360 stopinj in tri-dimenzionalno varnost v bližini stopnišča. Ker so stopnišča pogosto minirana, je potrebno posebno pozornost nameniti minam presenečenja. Skupina se giblje po stopnicah navzgor oziroma navzdol ob uporabi 2, 3 ali 4 članske tehnike gibanja, medtem pa člani pokrivajo prostore navzgor in navzdol od stopnic.

Na Sliki 26 je prikazan postopek z dvema vojakoma: Član številka (1) vodi po stopnicah navzgor in je korak pred članom številka (2). Preden pride do točke s katere lahko sovražnik deluje po njem, se član številka (1) obrne in pokriva prostor nad glavo. Od te točke naprej se član številka (1) vzpenja po stopnicah ritensko, medtem pa varuje hrbet drugega člana in pokriva prostor nad glavo. Član številka (2) sledi članu številka (1) navzgor po stopnicah, en korak za njim in v stran od njega. Ko se član številka (1) obrne okrog, ostane član številka (2) pozoren na prostor pred sabo in pokriva naravnost navzgor po stopnišču. Hitrost premikanja določa član številka (1). Pri vzpenjanju se za vsak korak izvaja postopno odkrivanje prostora ali tehnika 'Cutting the Pie'.

Slika 26, tehnika čiščenja stopnišča z dvema vojakoma

Vir: FM 3-35.3, A-40

Tehnika čiščenja stopnišča s tremi vojaki, se ne razlikuje veliko od prej opisane tehnike z dvema vojakoma. Razlika je ta, da se med ta dva vojaka postavi še eden in se tako sektorji, ki jih pokriva posamezen član zmanjšajo in so lahko zato bolj uspešni.

5. SOP NAPAD VODA NA VEČNADSTROPNO ZGRADBO

Pri izdelavi SOP se bom naslonil na že izdelane SOP, Napad na zgradbo 10. MOTB ter nekatere zapiske pridobljene od vojakov različnih enot slovenske vojske. Vsak SOP se mora preizkusiti na praktičnem preverjanju ter dopolniti, tako da je ta SOP samo začetek, ki ga je potrebno dopolniti.

Kot začetno situacijo se predvideva, da vod izvaja operacijo kot del večje enote in sprejme povelje (OPORD) ali dopolnilno povelje (FRAGO), da izvede napad na zgradbo na določeni lokaciji in ob določenem času. Na razpolago ima vsa potrebna MTS in osebje. Vod ima zvezo z nadrejenim, sosednjimi in podrejenimi enotami. Širše območje okoli zgradbe je zavarovano. Vod deluje v skladu s pravili bojevanja (ROE) in s pravili sodelovanja (ROI). Koalicijske sile in ne-bojevniki se lahko nahajajo v območju operacije.

KAJ	KDO	SODELUJE
1. PV pridobi ali zahteva od nadrejenega informacije o trenutni situaciji, karte, frekvence za sredstva zvez, situacijsko poročilo (SITREP) in ostale uporabne informacije iz različnih virov.	PV	VPČ
2. PV sprejme bojno povelje ali dopolnilno povelje in vodu izda pripravljajalno povelje.	PV	VPČ, PO
3. PV izvede načrtovanje v skladu s postopki vodenja in poveljevanja: - Koordinira potrebno pomoč (VP, ekipa za uničevanje neeksplozivnih sredstev (EOD), ekipa za civilno-vojaško sodelovanje, lokalne oblasti,...).	PV	VPČ

<ul style="list-style-type: none"> - Identificira možna nevarna območja. - Določi ukrepe v primeru stika s sovražnikom. <p>Določi organiziranost voda za delovanje, kot je za izvršitev naloge potrebno:</p> <ul style="list-style-type: none"> - določi se skupina za podporo, - določi se skupina za preboj oziroma premagovanje ovir (po potrebi), - določi se skupina za napad ter podskupine za oskrbo in evakuacijo ranjenih, za pregled padlih, opreme, skupina za premagovanje ovir ter razminiranje (če ni ločen element) ter po potrebi rezervo. 		
<p>4. PV izvede poveljniško izvidovanje, na osnovi dejavnikov naloga, sovražnik, zemljišče, moštvo, razpoložljivi čas in civilno okolje (METT-TC). Pred zapustitvijo pripravljalnega rajona ali ciljne točke zbiranja PV izda 5K načrt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kdo gre - Kam gre in za koliko časa - Koliko se jih vrne - Kaj storiti v primeru stika izvidnice - Kaj storiti v primeru stika glavnine - Reklo, geslo, številčna kombinacija, tekoče geslo <p>Na izvidovanju PV izvede:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opazuje objekt in opažanja primerja z prejetimi obveščevalnimi podatki. - Izviduje pot premika do objekta. - Identificira točke dostopa do zgradbe. - Identificira ovire, ki otežujejo premikanje. - Izdela načrt za morebitno premagovanje ovir in nevarnih območij. - Določi vstopno točko v zgradbo in tehniko preiskave. - Določi položaje ter sektorje delovanja elementov za podporo, zavarovanje, izolacijo ter začetni položaj elementa za napad. -Določi možna zbirna mesta. -Določi možnost za ognjeno podporo in izhodiščno mesto za napad. -Določi možne avenije pristopa za morebitne okrepitve sovražnika. -Določi najbolj primerne točke izkrcavanja. -Tip zgradbe (konstrukcija). -Možne točke vstopanja in izstopanja iz zgradbe ter teren okoli nje in avenije pristopa. - Pusti element varovanja na mestu opazovanja tarče s ciljem da nadaljuje opazovanje tarče. - Izvede povratek na zbirno mesto ali novo mesto nahajanja voda. 	PV	VPČ, Vezist, poveljniki elementov, zavarovanje
<p>5. PV dopolni svoj načrt ter obveščevalne podatke v skladu s podatki, katere je pridobil na poveljniškem izvidovanju, dopolni situacijo o sovražniku.</p>	PV	

6. Po potrebi sporoči spremenjene obveščevalne podatke nadrejenemu poveljstvu.	PV	vezist
7. Po vrnitvi iz izvidovanja PV dopolni svojo zamisel ter izda povelje, ki vključuje pravila bojnega delovanja ter omejitve.	PV	VPČ, poveljniki elementov
8. Vod izvede pregled opreme	VPČ	vsi
9. Vod izvaja urjenje postopkov	VPČ	vsi
10. PV izda dopolnilno povelje, ki je rezultat ugotovitev ugotovljenih med urjenjem postopkov.	PV	VPČ, poveljniki el.
11. Vod izvede taktičen premik do objekta ter posede položaje določene na izvidovanju. Če je mogoče (zaradi zagotovitve presenečenja), se najprej posede položaje elementa za zavarovanje, podporo oziroma izolacijo. Nato posede položaje element za naskok na objekt element za izdelavo prehodov in napad.		vsi
12. VPČ izdelava načrt in je odgovoren za izvajanje ognjene podpore enoti za naskok v času njenega premika k objektu: - organizira razpored orožja za izvedbo ognjene podpore - organizira posredno ognjeno podporo - postavi orožja na ključna mesta ki pokrivajo vstopne in izstopne točke v širšem rajonu izvedbe napada - uporabi razpoložljiva sredstva za podiranje zidov in ovir	VPČ	
13. VPČ vzpostavi točko za sprejem ranjencev, mrtvih ter ujetnikov.	VPČ	bolničar
14. VPČ vzpostavi vodno oskrbovalno postajo	VPČ	
15. Skupina za preboj oziroma izdelavo prehodov (po potrebi) izvede taktični premik od točke izkrcavanja do objekta: - presenetiti sovražnika, - izvede prikrit premik in izkorišča masko terena, - čistine premaguje kar se da hitro z uporabo dima ter ognjene podpore iz podporne skupine.	Skupina za preboj	vsi
16. Skupina za naskok izvede taktični premik od točke izkrcavanja do objekta: - sledi skupini za preboj v skladu z METT-TC, - izvaja varovanje in podporo (če je potrebno) za skupino za preboj, - izvaja pritisk (ognjeno delovanje) na sovražnika z najbolj primernim oborožitvenim sistemom, - neprestano izvajati svoje lastno 360° varovanje - izvaja opazovanje in nadzoruje potek boja	Skupina za naskok	vsi
17. VPČ nadzoruje ognjeno podporo s ciljem zaščititi delovanje skupine za naskok in skupine za preboj v času čiščenja stavbe	Skupina za podporo	vsi
18. Skupina za preboj vstopi v stavbo: - vstop v stavbo na vnaprej določeni vstopni točki, - zavaruje vstop in zagotovi pristop skupine za naskok - če je potrebno zagotovi pomoč skupini za naskok pri opravljanju njihove naloge.	Skupina za preboj	vsi

<p>19. Element za naskok vstopi v zgradbo in prične z čiščenjem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skupine po štiri (lahko manj) čistijo sobo za sobo - V prostoru posedejo takšne položaje ki jim omogočajo dominacijo v prostoru - Uničujejo sovražnika pri osvajanju dominantnih položajev v prostorih - Dominantni položaji niso pred vrati in okni - Opazujejo tla, stene, strop ipd. - Označijo prostore ter stavbo v skladu s postopkom SOP - Izvede se čiščenje stopnišča, če je to potrebno - 360° varovanje po horizontali in vertikali - Element locira, označi, možne ovire ter mine presenečenja ter jih v skladu z zmožnostmi odstraniti -zavarovati vsako nadstropje pred nadaljnjim napredovanjem 	Element za naskok	vsi
20. PV je ves čas napada seznanjen z situacijo	PV	vsi
21. Vod izvede konsolidacijo ter reorganizacijo	PV	vsi
22. Vod oskrbi ranjene in izvede njihovo evakuacijo	VPČ	vsi
23. Vod zavaruje in evakuira vojne ujetnike in nebojevnike	VPČ	vsi
24. Vod zaseže morebitno dokumentacijo sovražnika in opremo	PV	vsi
<p>25. PV poroča nadrejenemu poveljstvu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SITREP o poteku operacije - Lokacijo dela enot, ki pokrivajo možne smeri sovražnikovega protinapada in morebitne infiltracije v zgradbo - Poroča o očiščenosti zgradbe 	PV	vezist

Slika 27, označevanje prostorov po NATO standardu

ZUNANJE DNEVNE OZNAKE PO NATO SOP (30 x 30 cm)	
	RDEČA – VSTOPNA TOČKA
	RUMENA – POTREBUJEMO BOLNIČARJA
	ZELENA – STAVBA OČIŠČENA
	MODRA – PASTI

Napredovanje po stavbi se mora označiti s trakom, ki ga obesimo na vsako okno. To preprečuje ognjeno delovanje po lastnih enotah in zagotavlja uspešno ognjeno podporo skladno z napredovanjem jurišnega elementa.

VSE NOČNE OZNAKE SO 2x KEM SVETILKA NA TRAKU DOLŽINE DVEH ROK, OBEŠENA NA OKNU ALI VRATIH

NOTRANJE OZNAKE	
	VSTOPNA TOČKA
	PROSTOR ČIST
	VOJNI UJETNIKI
	POTREBUJEMO BOLNIČARJA
	PASTI

Vse notranje oznake so lahko izdelane z barvo, maskirnimi barvicami, kredo ali drugim sredstvom za pisanje. Osnovni pogoj je, da so oznake enobarvne in odporne na vlago. Oznake so v levem zgornjem kotu vrat, če to ni možno, jih postavimo tam, kjer jih bo videl vsakdo, ki gre mimo vhoda stavbe.

Vir: FM 3-21.9, 6-27

7. ZAKLJUČEK

Težko je določiti, kolikšen prostor oziroma objekt lahko motoriziran vod napade ter zavzame, saj je boj v naselju težaven in je razmerje sil lahko tudi 1 proti 8 ali več v prid branjene strani. Slovenska vojska je z načrtovanjem uporabe motoriziranih enot na vozilih 8x8 predvsem načrtovala uporabo le teh v OKO. Pri uporabi kolesnih oklepnih vozil, pa naj bo to v OKO ali drugje, je potrebno upoštevati predvsem njihovo ranljivost na protioklepne izstrelke, mine ter ostalo strelivo z možnostjo prebijanja oklepa. Oborožitev, ki je na vozilih nam lahko daje dobro ognjeno podporo, ki pa jo večkrat ne moremo izkoristiti, saj nam kratke razdalje pri bojevanju v naselju ne omogočajo varne postavitve vozil za delovanje. Posledično je potrebno podporna orožja prestaviti na trinožce, s tem pa zgubimo na času, premičnosti in na presenečenju.

Organiziranost voda v napadu na stavbo se spreminja glede na METT-TC faktorje, v osnovi pa lahko zaključim, da se enota sestoji iz elementa za podporo ter elementa za napad. Element za podporo ima nalogo izolacije, zavarovanja objekta ter ognjene podpore napadnega elementa. V tem elementu se lahko po odločitvi formira tudi skupina za izdelavo prehodov skozi ovire. V večini primerov poveljevanje nad tem elementom prevzame VPC, kateremu pa so dodeljene tudi ostale naloge.

Element za napad ima nalogo vstopa v objekt, čiščenja objekta ter zavarovanja objekta. Pri nadaljevanju napada na naslednjo zgradbo lahko napadni element postane podporni element, zato je pri organiziranju skupin potrebno upoštevati tudi nadaljnje naloge. Če je za izolacijo objekta potreben natančen ogenj, se iz napadnega elementa po potrebi odvzamejo strelci z optiko, ki imajo boljše možnosti natančnega zadevanja ciljev sama optika pa jih v čiščenju prostorov prej ovira kot koristi.

Z SOP se opredeljuje način izvedbe določene aktivnosti, ki so ponavadi skupni ali rutinski na določenih nalogah. SOP nam omogoči krajšo pripravo na delovanje, večjo usklajenost ter učinkovitost in točno določajo določena opravila ter kdo in kdaj jih opravi. Predstavljeni SOP, napad voda na zgradbo, upošteva določena znanja in temelje tako iz literature kot iz prakse, zato je dobra osnova za nadaljnje usposabljanje ter uporabo v enotah.

Ker je bojevanje v naselju eno težjih poslanstev, kar jih lahko vod sprejme, terja naloga temeljito pripravo, načrtovanje ter koordinirano ter odločno izvedbo. Izvedba naloge je tako odvisna od pripravljenosti in usposobljenosti enote v kateri je kljub sodobni tehniki še vedno ključen človeški faktor.

LITERATURA

1. Cestnik, Andrej. Motorizirani bataljon SV 2010, V 3.0, Taktična študija, Ljubljana, 2004.
2. Furlan, Branimir. Bojno delovanje. Skripta. PDRIU, Ljubljana, 2006.
3. Headquarters Department of the Army, Combat Arms Operations in Urban Terrain, FM 3-06.11. Washington DC, 2002.
4. Taktični SOP, 1.vod, 2.motč/10.motb/1.br. SV.
5. UK Ministry of Defense. Infantry Tactical Doctrine Volume 1. Infantry Platoon Tactics, London, 1999.
6. Combat Arms Operations in Urban Terrain, FM 3-06.11. Headquarters Department of the Army, Washington DC, 2002.
7. Perčič, Leon Začasno navodilo motoriziran oddelek vod, Poveljstvo za doktrino razvoj in usposabljanje, 2006.
8. LAV Company Tactics-Canada, National Defense, Canada, 2003.
9. MCWP 3-35.3 Military Operations in Urbanized Terrain, US Marine Corps, 1998.
10. FM 3-21.9 SBCT platoon and squad, Department of the Army, 2002.
11. Navršnik, Drago, Sodelovanje SV v operacijah kriznega odzivanja (skripta), Poveljstvo za doktrino razvoj in usposabljanje, 2005.

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisani, vvod. Damjan Slivečka, rojen 22.01.1975 v Celju, kandidat 19. generacije Šole za častnike, izjavljam, da sem nalogo izdelal sam. Pri nalogi mi je pomagal mentor ppk. Vilijem Šolar.

Ljubljana, 25. avgust 2008

Damjan Slivečka